

Main navigation DA

- [BORGER](#)
- [VIRKSOMHED](#)
- [POLITIK](#)
- [KOMMUNEN](#)
- [ENGLISH](#)

Velkommen til Frederiksberg Kommune

Search

Referat til mødet i Børneudvalget den 21. august 2017 kl. 19:30 i (BUDGETORIENTERING) Udvalgsværelse 1

I stedet for Malene Barkhus mødte Margit Ørsted.

[FOLD ALLE IND](#)

[Pkt. 77 Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning](#)

[Pkt. 78 Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen og kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm om mainstreaming i Sundhedsplejen](#)

Resume

I sagsfremstillingen redegøres for resultaterne af en gennemgang af Sundhedsplejens tilbud til forældre og børn og formidlingen af disse, med henblik på at sikre en formidling der er imødekommende over for alle familieformer og de tiltag der foreslås iværksat.

Beslutning

Børneudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet hensynet til mainstreaming imødekommes med de beskrevne initiativer.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet hensynet til mainstreaming imødekommes med de beskrevne initiativer.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte i mødet den 22. maj 2017 forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen og kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm om mainstreaming i Sundhedsplejen (Sag 144) til Børneudvalget. Forslagsstillerne motiverer beslutningsforslaget således "SF ønsker med dette forslag, at understøtte et sundhedsplejetilbud, der henvender sig lige stærkt til både mødre, fædre og forældre der definerer deres køn på anden vis. Familiemæssigt undergår vores samfund en forandring, hvorfor det er vigtigt, at Sundhedsplejen agerer imødekommende over for alle familieformer, herunder også på den digitale front.

Ligeså vel er det væsentligt, at forforståelser opdages i tide, så tilbuddene ikke ekskluderer og ikke på forhånd definerer, hvilken handle måde der forventes af henholdsvis fædre og mødre. Kunne det fx tænkes, at der var mødre, der havde mere lyst til at tage deres barn med i en legestue, og fædre der blev mere tiltrukket af en anden form for samvær?

En mainstreaming af Sundhedsplejens tilbud tænkes også at kunne indeholde en gennemlæsning af al borgerkommunikationen med ligestillingsmæssige briller."

Redegørelse

Børne- og Ungeområdet har gennemgået Sundhedsplejens elektroniske og skriftlige kommunikation med kommende og nuværende forældre med ligestillingsmæssige briller og vurderet om de er imødekommende over for alle familieformer.

Indledningsvis fastslås, at alle familietyper mødes i Sundhedsplejen med åbenhed. Småbørnssundhedsplejen har skønsmæssigt 20 familier hvor der er to forældre af samme køn eller regnbuefamilier, svarende til 0,6 promille af alle småbørnsfamilier. Billedvalget i Sundhedsplejens pjecer viser både mødre og fædre med børn og herudover anvendes stregtegninger. Ligeledes understreges det, at Sundhedsplejen ikke har modtaget klager fra familier over manglende ligestilling mellem kønnene.

Sundhedsplejen følger og bidrager løbende til den forskning som har fokus på faktorer der fremmer fædres motivation for involvering i barnets liv som en betydende voksen. I samarbejde med Socialt Udviklingscenter og med støtte fra Det Obelske Familiefond har Sundhedsplejen bidraget til temahæftet "Bedre inddragelse af fædre i sårbare småbørnsfamilier" fra 2017 der rummer en række anbefalinger som Sundhedsplejen arbejder med inden for den økonomi der er til rådighed.

Digitalt understøttes Sundhedsplejens virksomhed af løsninger udviklet af NOVAX som er det mest udbredte system i kommunerne. NOVAX tilpasser løbende systemet til gældende lovgivning og sundhedsstyrelsens anbefalinger. Konkrete ændringsønsker fra enkeltkommuner kan gennemføres mod brugerbetaling, hvis det er teknisk muligt.

I det følgende gennemgås resultaterne af gennemgangen af Sundhedsplejens ydelser med ligestillingsmæssige briller.

Før fødslen

Sundhedsplejens information om Graviditetsbesøg og Dit første barn - forældrekursus vurderes at være kønsneutrale. Tilbud om graviditetsbesøg er rettet til den gravide, men omfatter alle aspekter af graviditeten og tiden efter fødslen. Når der træffes aftale om graviditetsbesøg opfordrer Sundhedsplejen til, når der ikke er tale om en eneforsørger, at begge forældre er tilstede. Beslutning om deltagerkreds træffes af hjemmet.

Efter fødslen

Fødselsanmeldelse

Sundhedsplejen modtager fra Regionens sygehuse en fødselsanmeldelse. På fødselsanmeldelsen angives moderen og faderen til barnet. Med vedtagelse af Lov 652 af 12. juni 2013 har det været muligt fra 1. december 2017 at registrere to af samme køn som henholdsvis mor og medmor, eller en mor, en far og en medmor. Personregistrering Danmark har udarbejdet anmeldelsesblanketter. Blanketterne anvender lovens terminologi.

Det første hjemmebesøg

Når barnet er født kontakter Sundhedsplejen inden for 24 timer efter hjemsendelsen familien. Information vurderes at være kønsneutral. Ved besøget udleveres bogen "Sunde børn" som er Sundhedsstyrelsen vejledning om barnets første to år, herunder omsorg og opmærksomhed, kost, sikkerhed i hjemmet, børnesygdomme m.v. Bogen anvender terminologien mor, far, forældre og familien. Bogens beskrivelser er bygget op omkring en mor og en far. Sundhedsplejen oplevet at mange forældre har stor glæde af bogen som et opslagsværk der fungerer som hjælp til selvhjælp og derigennem aflaster sundhedsplejen. Derfor anbefales det, at bogen fortsat udleveres til kommende forældre.

Sundhedsplejens selvbetjeningsløsning

Sundhedsplejen anvender Sundhedsvejen.dk som selvbetjeningsløsning. Velkomstbilledet viser en moder med sit barn. Sundhedsplejen har rettet henvendelse til leverandøren om, at erstatte billedet af et mere kønsneutralt billede. Herudover vurderer sundhedsplejen at systemet kan opsættes kønsneutralt.

Mødregruppe

Sundhedsplejen tilbyder forældre at komme i mødregruppe. Information om forældrekurset gives på hjemmesiden hvor deltagerkredsen beskrives med følgende tekst: "Du bliver tilbudt at komme i en mødregruppe af din sundhedsplejerske. Det sker typisk når barnet er 6-8 uger gammel. Vi samler omkring 6 mødre i en gruppe, der har født på nogenlunde samme tid. Hvis du er førstegangsmor kommer du sammen med andre førstegangsmødre og ligeså hvis du har flere børn. Du får en mail med invitation og mødetider." som sprogligt er rettet til moderen. Gruppen mødes to gange i Sundhedsplejens lokaler. Gruppen er deltagernes og funktionen afspejler deltagernes ønsker og behov. På opstartsmødet afstemmes afstemmes forventningerne. Ved dannelsen af grupperne lægges der vægt på, at deltagerne har børn der er født på nogenlunde samme tid. Antallet af familier med to fædre giver ikke grundlag for, at oprette fædregrupper.

Der er principielt intet til hindrer for at fædre kan deltage i mødregupperne. Mødregupper med deltagelse af begge køn vil erfaringsmæssigt have betydning for dialogen, hensyn og ønsker til blufærdighed m.v. Derfor er beslutningen om accept af begge køn i mødregruppen henlagt til grupperne og bygger på fælles accept. Sundhedsplejen har i ét tilfælde modtaget ønske fra en far om deltagelse i en mødregruppe hvor der i mødregruppen var accept til deltagelsen. Sundhedsplejen er opmærksom på, at sprogbrugen ikke er kønsneutral men

hæfter sig ved at praksis omkring mødregrupperne kan rumme alle familieformer. Grupperne henvender sig i praksis til den af forældrene der har barselsorlov.

Fars legestue

Fars legestue er et tilbud til fædre om uforpligtende samvær, leg og hygge sammen med andre fædre med børn i alderen 0-3 år. Begrebet "Fars legestue" anvendes af bl.a. Københavns Kommune, Gentofte Kommune, Lyngby Kommune og Århus Kommune. Sundhedsplejen valgte ud fra ønsket om genkendelighed, at anvende samme terminologi. Da fokus i tilbuddet er på samværet omkring barnet, ser Sundhedsplejen intet til hindrer for, at ændre tilbuddet navn til f.eks. "Legestue". Grupperne henvender sig i praksis til en aldersgruppe, hvor det typisk er faderen der har barselsorlov.

Tilbud om deltagelse i "Mor-barn gruppe"

Tilbuddet om deltagelse i mor-barn gruppe er rettet mod mødre i udsatte positioner, typisk eneforsørgere. Information om Mor-barn grupper gives på hjemmesiden hvor deltagerkredsen beskrives med følgende tekst: "Et særligt støttende gruppetilbud til nybagte mødre af 6-8 måneders varighed. Omdrejningspunktet er relationen og samspillet mellem mor og barn". Sundhedsplejen er opmærksom på at sprogbrugen ikke er kønsneutral men vurderer, at beskrivelsen er dækkende for målgruppen. Antallet af fædre der er eneforsørgere og samtidig er i en udsat position er ikke tilstrækkeligt til at oprette et tilbud om "Far-barn gruppe" men dækkes gennem tilbuddet om behovsbesøg m.v.

Tilbud til mødre med efterfødselsreaktion

Sundhedsplejen har et gruppetilbud til mødre med efterveer/efterfødselsreaktioner, hvor deltagerne kan dele bekymringer og overvejelser med mødre i en lignende situation. Samtalegrupperne er uden deltagelse af børn. Grupperne sammensættes ikke på tværs af køn, da deltagelse af begge køn vil erfaringsmæssigt vil begrænse dialogen grundet hensynet til blufærdighed m.v. Sundhedsplejen er opmærksom på at sprogbrugen ikke er kønsneutral men vurderer, at beskrivelsen er dækkende for målgruppen.

Fædre der rammes af efterfødselsreaktioner opfordres af sundhedsplejersken til at kontakte egen læge der kan henvise til psykolog.

Sundhedsplejens information om Åbent Hus og Sundhedspleje i skolerne vurderes at være kønsneutral.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget, Kommunalbestyrelsen

Bilag - Sundhedsplejens publikationer

Pkt. 79 Forslag til beslutning om cyklistkurser for flygtninge fra rådmand Balder Mørk Andersen og kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm

Resume

SF har stillet forslag til beslutning om, at flygtninge, der bor i Frederiksberg Kommune, og er født i 2005 eller tidligere, skal have tilbud om at deltage i et cyklistkursus, som bliver afsluttet med en cyklistprøve. I denne sag beskrives forslag til, hvordan cyklistkurset kan etableres og afholdes i samarbejde med en frivillig organisation. Sagen har været forelagt for Børneudvalget den 3. april 2017, men blev udsat efter drøftelse, da udvalget ønskede supplerende oplysninger til sagen. Forvaltningen har sidenhen undersøgt, om der er nogle frivillige organisationer, udover Røde Kors Hovedstaden, der kunne være interesseret i at varetage de opgaver, der er forbundet med gennemførelsen af et cyklistkursus for flygtninge i Frederiksberg Kommune vederlagsfrit. Endvidere har forvaltningen fået afdækket, hvor mange flygtninge, der må forventes at kunne have en interesse i at deltage i cyklistkurset.

Til at belyse sagen og vurdere de indkomne tilbud fra de frivillige organisationer mv. er kommunens frivillighedsteam, Medborgercentret Nordens Plads og Integrationsafdelingen blevet inddraget med deres faglige viden og ekspertise om frivilligindsats, cyklistkurser og flygtninge.

Beslutning

Udsat efter drøftelse.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Børneudvalget:

1. Godkender beslutningsforslaget og etablerer et cyklistkursus i 2017 og 2018 med:

- Deltagelse af op til 10-12 flygtninge pr. halvår - svarende til 20-24 flygtninge pr. år. Flygtningene skal være født i 2005 eller tidligere.
- Fysisk placering på den kommende cykellegebane ved Skolen på Nordens Plads.
- Organisatorisk forankring i regi af Medborgercentret Nordens Plads under Kultur- og Fritidsområdet.

2. Godkender, at der indgås aftale med Røde Kors Hovedstaden om afviklingen af cyklistkurset til en samlet udgift på kr. 66.350 årligt, som afholdes af Frederiksberg Kommune.

3. Ultimo 2018 vurderer behovet for en fortsættelse / udvidelse af cyklistkurset på baggrund af en evaluering af projektforløbet foretaget af forvaltningen.

4. Godkender at sagen sendes til orientering i Kultur- og Fritidsudvalget. Børneudvalget, 3. april 2017, pkt. 31:

Udsat efter drøftelse.

Sagsfremstilling

På Børneudvalgets møde den 3. april 2017 blev sagen vedrørende forslag til beslutning om cyklistkurser for flygtninge fra rådmand Balder Mørk Andersen og kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm udsat efter drøftelse. Udvalget ønskede, at forvaltningen som supplement til sagen:

- Undersøger om der findes relevante frivillige organisationer med interesse i at varetage de administrative opgaver, der er forbundet med gennemførelsen af et cyklistkursus for flygtninge i Frederiksberg Kommune, vederlagsfrit. Dette som et supplement til det allerede indhentede tilbud fra Røde Kors Hovedstaden, der efterspørger et gebyr på kr. 66.350 årligt.
- Undersøger hvor mange flygtninge, der forventes at deltage i cyklistkurset på et år, og bestå cyklistprøven.

Frivillige organisationer med interesse for cyklistkursus

Røde Kors Hovedstaden (RKH) har i deres tilbud, som blev forelagt for Børneudvalget den 3. april 2017 tilkendegivet, at de kan varetage opgaven for en samlet pris på kr. 66.350 årligt.

Som supplement til det indhentede tilbud fra Røde Kors Hovedstaden, har forvaltningen efter udvalgsrådet den 3. april 2017 været i dialog med tre andre frivillige organisationer, der arbejder med flygtninge, for at høre om de - vederlagsfrit - vil påtage sig de administrative opgaver, der er forbundet med gennemførelsen af et cyklistkursus for flygtninge i Frederiksberg Kommune, herunder stå for:

- Markedsføring af cyklistkursus,
- Rekruttering, pleje og undervisning af frivillige, og
- Administrativ bistand til de frivillige.

De tre frivillige organisationer forvaltningen har rettet henvendelse til, er:

- Støtteforeningen Solbjerg
- Dansk Flygtningehjælp (DFH)
- Kirkernes Integrations Tjeneste (KIT).

Støtteforeningen Solbjerg har meddelt, at de ikke har arbejdskapaciteten til at påtage sig opgaven, men gerne vil bistå på andre måder. Dansk Flygtningehjælp (DFH) vil gerne påtage sig opgaven til en samlet pris på anslået kr. 65.000 årligt, mens KIT tilbyder at varetage opgaven vederlagsfrit, men under forudsætning af, at de får sponsoraftaler og §18 midler .

For en mere detaljeret beskrivelse af de fire frivillige organisationers tilbagemeldinger / tilbud henvises til bilag 2.

Forventet antal deltagere på cyklistkursus pr. år

Med henblik på at afdække, hvor mange flygtninge, der må forventes at være interesseret i at deltage på cyklistkursus, har forvaltningen været i dialog med Integrationsafdelingen i Frederiksberg Kommune.

Integrationsafdelingen oplyser, at der pt. er 250 midlertidigt boligplacerede flygtninge (og familiesammenførte til flygtninge) i Frederiksberg Kommune, og at der kommer ca. 6-8 nye pr. måned. På den baggrund vurderer de, at det vil være muligt at finde 10-12 deltagere til

cyklistkurset i den nævnte aldersgruppe pr. halvår. Dette modsvarer som udgangspunkt deltagerantallet i tilbuddene fra de frivillige organisationer, om end KIT's forventninger til antallet af kursister vil skulle nedjusteres.

Frivillighedsteamet og Medborgercentrets vurdering af tilbuddene fra de frivillige organisationer

Kommunens tværgående frivillighedsteam og lederen af Medborgercentret Nordens Plads har vurderet de frivillige organisationers tilbud i forhold til en række indholdsmæssige parametre. (Se vedlagte bilag 1 for en sammenlignelig beskrivelse af de tre tilbud). Teamet og Medborgercentrets samlede vurdering fremgår af nedenstående oversigt.

Dansk Flygtningehjælp (DHF)	Kirkernes Integrations Tjeneste (KIT)	Røde Kors Hovedstaden (RKH)
Som udgangspunkt vurderes det som positivt/sympatisk, at DHFs tilbud er bundet op på en samarbejdsaftale og, at der er et medfinansieringsbidrag fra organisationen selv, således at omkostningerne for projektet ikke alene påhviler Frederiksberg Kommune. Endvidere opleves det positivt, at de frivillige er forsikret gennem DFH, og at organisationen påtager sig ansvaret ift. at indhente børneattest på de frivillige, anvende trænede frivillige fra eget korps mv. Organiseringen af samarbejdet og ansvarsfordelingen mellem Frederiksberg Kommune og DFH anses også for hensigtsmæssig. Derimod vurderes det problematisk, at det ifølge tilbudsmaterialet påhviler Frederiksberg Kommune at formidle kontakten og	Som udgangspunkt er det vurderingen, at KIT's tilbud er et sympatisk og ambitiøst tilbud - målgruppen taget i betragtning. Tilbuddet indeholder mange gode tanker og intentioner, og opfylder udvalgets ønske om, at cyklistkurset skal være vederlagsfrit for Frederiksberg Kommune. Økonomisk er tilbuddet bundet op på sponsoraftaler og en ansøgning om §18 midler. Frivillighedsteamet og lederen af Medborgercentret Nordens Plads er tvivlende ift., hvad der vil ske, hvis sponsoraftaler og §18 midler ikke bliver til noget. Endvidere giver det anledning til en vis bekymring, at KIT ikke har en formel løsning på, hvordan de i praksis vil sikre henvisningen af borgere til projektet. KIT tilkendegiver, at de vil samarbejde med viceværterne og Integrationsafdelingen om løsningen af denne del af opgaven. På tilsvarende vis som beskrevet under vurderingen af DFH, vil det indebære at kommunen skal afsætte personaleressourcer til at varetage denne del og sikre, at den bliver udmøntet i praksis. Konceptet om en frivillig Frederiksberg-borger som cykelven imødeses med anerkendelse, men det vurderes samtidigt usikkert, om KIT kan finde disse frivillige borgere.	Tilbuddet fra RKH indeholder som udgangspunkt alle de elementer som udvalget har efterspurgt. Organisation stiller sit eget frivillighedskorps til rådighed og sørger for oplæring/træning/pleje af de frivillige samt tolkebistand. Det fremgår ikke specifikt af tilbuddet fra RKH, om de varetager forsikringen af de frivillige samt sørger for at indhente børneattest. Det er dog vurderingen, at disse elementer er indeholdt i tilbuddet fra RKH, som vurderes at være en veldrevet organisation. Målgruppen, antallet af hold og holdstørrelsen, modsvarer også det udvalget efterspørger. Det vurderes positivt, at RKH opererer med løbende optag, så alle cykler er i brug. For så vidt angår annoncering, markedsføring og rekruttering af kursister til cyklistkurset anser frivillighedsteamet det for positivt, at RKH påtager sig denne opgave fuldt ud, herunder at de vil promovere tilbuddet ude på de midlertidige indkvarteringssteder. Ud fra en samlet vurdering findes tilbuddet fra RKH betryggende. Dels har RKH erfaring med at udbyde cyklistkurser i Frederiksberg Kommune, dels vil Frederiksberg Kommune ikke skulle

henviser relevante borgere til cykelkurset. Hvis Frederiksberg Kommune skal påtage sig denne opgave, indebærer det, at kommunen - ud over det anslåede beløb på kr. 65.000 årligt - skal afsætte personaleressourcer til at varetage denne del og sikre, at den bliver udmøntet i praksis. Ift. målgruppe, holdstørrelse og -udbud er det vurderingen, at det opfylder udvalgets ønsker. Det samme gør sig gældende ift. tolkebistand, idet der efter behov kan rekvireres tolkebistand i DFH. Endvidere vurderes det sympatisk, at DFH ikke inkluderer cyklistprøven i deres cyklistkursus. Det er vurderingen, at det anses for positivt, at cyklistprøven ikke er obligatorisk for deltagelse på kurset. Således viser erfaringerne fra cykelprojektet fra Domus Vista, at det var ganske få deltagere, der valgte at gå op til cyklistprøven. Samlet er det vurderingen, at DFH er en veldrevet organisation, der vil kunne klare opgaven med cyklistkurset grundet deres erfaring med at udbyde cyklistkurser; dog ikke i Frederiksberg Kommune.

På den baggrund er den samlede vurdering, at tilbuddet fra KIT, at det indeholder mange interessante elementer, men at det grundet organisationens manglende erfaring med at drive cyklistkurser er baseret på et usikkert grundlag - både administrativt og økonomisk. På det grundlag er det anbefalingen, at der ikke indgås et samarbejde med KIT om cyklistkurset for flygtninge.

allokere personaleressourcer til projektet, men alene afholde udgiften på kr. 66.350 årligt, da RKH påtager sig det fulde ansvar for gennemførelsen af cyklistprojektet. Med aftalen på kr. 66.350 årligt får Frederiksberg Kommune således en garanti for, at cyklistkurset vil blive gennemført ud fra de aftalte præmisser.

Set i lyset af de indkomne tilbud fra de frivillige organisationer og de tilføjede supplerende oplysninger til sagsfremstillingen fra udvalgsmødet den 3. april 2017, anbefaler forvaltningen alt i alt, at cyklistkurset:

- Udbydes som et fritidstilbud til 10-12 flygtninge pr halvår (flygtningene skal være født i 2005 eller tidligere) - svarende til 20-24 flygtninge pr. år,
- Fysisk placeres på den kommende cykellegebane ved Skolen ved Nordens Plads,
- Organisatorisk forankres i regi af Medborgercentret Nordens Plads under Kultur- og Fritidsområdet,
- Afvikles af Røde Kors Hovedstaden, som kan bidrage med administrativ bistand, markedsføring, rekruttering af frivillige og frivilligpleje, samt sørge for forplejning, reparationer og vedligehold af cykler og tolkebistand til en samlet udgift til Frederiksberg Kommune på kr. 66.350 årligt, samt
- Evalueres af forvaltningen og forelægges for Børneudvalget ultimo 2018 med henblik på en vurdering af behovet for en fortsættelse af cyklistkurset,
- Oversender sagen til orientering i Kultur- og Fritidsudvalget.

Forvaltningens anbefaling af RKH er begrundet i, at

- Frivillighedstemaet ikke kan anbefale, at der indgås et samarbejde med KIT på grund af organisationens manglende erfaring med at drive cyklistkurser, samt den usikkerhed der er forbundet med organisationens finansiering af cyklistkurset.
- Frivillighedsteamet udviser tillid til, at RKH og DFH kan varetage koordineringsopgaven med cyklistkurset. Begge organisationer krævet et vederlag der er sammenligneligt, men RKH har en større og bredere erfaring med at udbyde cyklistkurser sammenlignet med DFH. Desuden vil Frederiksberg Kommune ikke skulle allokere personaleressourcer til at formidle kontakten og henvise relevante borgere til cykelkurset som det er tilfældet med tilbuddet fra DFH. Endelig er det forvaltningens vurdering af tilbuddene fra RKH og DFH, at dersom RKH inkluderer cyklistprøven i deres tilbud - og DFH ikke gør det - så er det kun RKH's tilbud, der efterlever forslagets indhold, nemlig at alle flygtninge, der er kommet til Frederiksberg, og er født i 2005 eller tidligere, skal tilbydes at deltage i et cyklistkursus med en cyklistprøve, jf. sagsfremstillingen fra den 3. april 2017.

Børneudvalget, den 3. april 2017

Forslag til beslutning om cyklistkurser for flygtninge fra rådmand Balder Mørk Andersen og kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm blev den 23. maj 2016 oversendt til behandling i Magistraten. Magistraten har bedt Børneudvalget behandle forslaget. Forslaget er følgende:

"SF foreslår, at flygtninge der er kommet til Frederiksberg, og er født i 2005 eller tidligere, tilbydes at deltage i cyklistkursus afsluttende med en cyklistprøve.

Begrundelse:

Cyklismen er en central del af den danske transportkultur. Selvom det aldrig er for sent at lære at cykle, er det dog godt at starte så tidligt som muligt, for derved at blive tryk ved at færdes på cykel i trafikken.

Cykling er en sund og miljørigtig transportform, og som samfund vil det kun gavne os alle, hvis så mange nytilkomne som muligt vil benytte dette transportmiddel. Endvidere er der også et sikkerhedsmæssigt element i at sikre et grundlæggende kendskab til færdselsregler og god cykelkultur. SF håber at omkostningerne for kommunen kan blive så små som mulige, ved at søge fonde samt i håbet om at det frivillige civilsamfund også vil kunne byde ind."

I forbindelse med områdefornyelsen af Søndermarkskvarteret oprettede forvaltningen i 2014 et cyklistkursus "Cykeltræning for voksne - Vi Cykler Domus Vista". Undervisningen på cyklistkurset er i perioden blevet varetaget af en gruppe frivillige, mens medarbejdere fra Biblioteket Domus Vista, har forestået de administrative opgaver og rekruttering af frivillige. Kurset har siden februar måned 2017 'holdt pause', da den cykelbane, der blev brugt til kurset i øjeblikket bliver benyttet til byggeplads. I den periode, hvor cyklistkurset har eksisteret, har der været undervisning to gange om ugen med plads til cirka 15 deltagere. Ved afslutningen af kurset, har de enkelte deltagere gennemført en cykelprøve forestået af politiet. Tilbuddet er fortrinsvis blevet benyttet af kvinder med flygtninge- og indvandrerbaggrund.

I 2016 blev der, i regi af Familieafdelingen, oprettet et cykelhold for mindreårige uledsagede flygtninge på Bülowvej skole. Kurset blev afsluttet med en cykelprøve forestået af politiet. Projektet blev gennemført i samarbejde med Røde Kors Hovedstaden, og cykelundervisningen blev afviklet af frivillige fra Røde Kors. Erfaringerne fra projektet var, at det var udfordrende at gennemføre cykelundervisningen, da det blandt andet krævede tolkebistand og da der var udfordringer med fremmødet blandt målgruppen.

På baggrund af erfaringerne med de nævnte cykelprojekter til flygtninge og indvandrere, vurderer forvaltningen, at et ugentligt tilbud om cyklistkurser med plads til ti deltagere, vil kunne dække en eventuel efterspørgsel blandt den foreslåede målgruppe.

Den aldersgruppe af flygtninge, som er omfattet af beslutningsforslaget dækker både flygtningebørn fra 12 år samt voksne flygtninge. Forvaltningen vurderer, at det vil være muligt at undervise både børn og voksne på samme kursus. På baggrund af erfaringerne fra cyklistkurset ved Domus Vista, anbefaler forvaltningen, at målgruppen udvides til at omfatte indvandrere, da denne målgruppe også har vist sig at profitere af et cyklistkursus.

Forvaltningen vurderer, at selve cyklistkurset vil kunne afholdes ved Skolen ved Nordens Plads, hvor forvaltningen er i gang med at forestå etablering af en permanent cykellegebane. Cykellegebanen forventes færdig sidst i 2017. Ved banen er der mulighed for at låne cykelhjelme og cykler.

Baseret på erfaringerne fra de to cyklistkurser er det desuden forvaltningens vurdering, at selve cykelundervisningen med fordel kan gennemføres med frivillig arbejdskraft, men at et sådan kursus ikke alene vil kunne gennemføres ved hjælp af frivillig arbejdskraft. Der vil blandt andet være behov for understøttelse i form af administrativ bistand, markedsføring, rekruttering af frivillige og frivilligpleje, samt udgifter til forplejning, reparationer og vedligeholdelse af cykler og tolkebistand.

Forvaltningen anbefaler, at opgaven med at understøtte de frivillige bag et cyklistkursus, bliver varetaget af Røde Kors Hovedstaden, der har stor erfaring med afvikling af cyklistkurser. Forvaltningen anbefaler desuden, at cyklistkurset forankres i regi af Medborgercenteret Nordens Plads, der fysisk er placeret tæt på den kommende cykellegebane.

For at vurdere behovet for en fortsættelse af cyklistkurset, anbefaler forvaltningen herudover, at Børneudvalget ultimo 2018 vurderer behovet for en fortsættelse af cyklistkurset på baggrund af en evaluering udarbejdet af forvaltningen.

Økonomi

Med indgåelse af aftale med Røde Kors Hovedstaden om afviklingen af cyklistkurset for flygtninge på cykellegebanen ved Nordens Plads vil den samlede udgift for Frederiksberg Kommune beløbe sig til kr. 66.350 årligt.

Finansieringen anvises af forvaltningen i forbindelse med 3.FR., men forventes afholdt inden for Børneudvalgets driftsramme i 2018.

Børneudvalget, den 3. april 2017

Forvaltningen har taget kontakt til Røde Kors Hovedstaden, som tidligere har stået for cykeltræning i Frederiksberg Kommune. Røde Kors Hovedstaden oplyser, at såfremt organisationen skal varetage de administrative opgaver ved et cyklistkursus for et hold på 10 deltagere med både børn over 12 år og voksne, en gang om ugen, vil udgiften beløbe sig til 66.350 kr. per år. Prisen dækker administrativ bistand, markedsføring, rekruttering af frivillige og frivilligpleje, samt udgifter til forplejning, reparationer og vedligeholdelse af cykler og tolkebistand.

Forvaltningen vurderer, at der er tale om et udgiftsniveau, der vil kunne finansieres inden for Børneudvalgets driftsramme i 2017 og 2018.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen

Historik

Indstilling 3. april 2017, pkt. 31:

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Børneudvalget

1. godkender beslutningsforslaget og etablerer et ugentligt cyklistkursus for op til 10 flygtninge født i 2005 og tidligere. Herunder, at cyklistkurset

- gennemføres i samarbejde med Røde Kors Hovedstaden - og deres frivillige - til en årlig udgift på 66.350 kr., der finansieres med midler fra Børneudvalgets driftsramme i 2017 og i 2018.
- fysisk finder sted på den kommende cykellegebane ved Skolen ved Nordens Plads.
- forankres organisatorisk i regi af Medborgercenteret Nordens Plads på Kultur- og fritidsområdet.

2. ultimo 2018 vurderer behovet for en fortsættelse / udvidelse af cyklistkurset pba. en evaluering fra forvaltningen.

3. godkender, at sagen sendes til orientering i Kultur- og Fritidsudvalget.

Bilag 1 - Oversigt over de indholdsmæssige parametre i de tre tilbud

Bilag 2 - samlebilag af tilbud

Pkt. 80 Børnepakke med fokus på bedre normeringer, nye legepladser og nyt legetøj

Resume

Med denne sag følger et oplæg til indhold i en mulig børnepakke, med fokus på øget normering, pulje til nye legepladser og midler til nyt legetøj. Der beskrives i sagen en sammenhæng til de nationale initiativer, der ligeledes retter sig mod børneområdet.

Beslutning

Ikke behandlet, dagsordenspunktet blev taget af dagsordenen.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at sagen oversendes til drøftelserne vedrørende budget 2018.

Sagsfremstilling

Magistraten har anmodet om oplæg til en såkaldt børnepakke. Med denne sag følger et oplæg til indhold i en mulig børnepakke, som konkret indeholder følgende tre elementer:

I. Modeller for øget normering

II. Pulje til nye legepladser

III. Midler til nyt legetøj

Sammenhæng til nationale initiativer

Et forslag om en børnepakke i Frederiksberg Kommune skriver sig ind i den aktuelle samfundsmæssige opbakning til at fokusere ressourcer til dagtilbudsområdet. Senest har regeringen med lanceringen af oplægget om "Stærke dagtilbud - alle børn skal med i fællesskabet" og den efterfølgende aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre prioriteret en udvikling af dagtilbudsområdet.

I foråret 2017 har Rådet for Børns Læring med publikationen "Ny dagsorden for Danmarks dagtilbud - sådan styrker vi kvaliteten for de 0-6 årige" og KL med publikationen "Godt på vej - dagtilbuddenes betydning" præsenteret bud på, hvordan dagtilbudsområdet fremadrettet bør styrkes og udvikles. Fælles for såvel regeringsaftalen som de to sidstnævnte udspil er, at det er afgørende for sikring af høj kvalitet i dagtilbud, at der er kompetent pædagogisk personale. Såvel Rådet for Børns Læring og KL påpeger, at centrale forudsætninger for at skabe de relevante læringsrum for mindre børn er en tilstrækkelig normering og et veluddannet personale.

Samme fokus på kvalitetsudviklingen for børn gennem kompetente og inkluderende læringsmiljer fremgår af den aktuelle aftale mellem regeringen, Danske Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre (9. juni 2017), der indeholder en række elementer, som overordnet kan inddeles i følgende tre overordnede indsatsområder: øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier; bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv samt høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse. Over en fire-årig periode afsættes i alt 580 mio. kr. til øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier, bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv samt høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

Som led i den nævnte regeringsaftale følger endvidere en styrkelse af læreplanerne, der indebærer nationalt krav om, at det pædagogiske arbejde skal være vidensbaseret. Sidstnævnte er en forventning om en højnelse af kvaliteten i såvel forberedelse som udførelse af det pædagogiske arbejde, som forudsætter, at der er både hænder og kompetencer til stede i institutionerne. I det lys afspejler den nationale dagsorden det fokus, der også har været på Frederiksberg: væk fra pasning af børn og mod bevidst arbejde med udvikling af børn.

Nedenfor følger en uddybning af elementerne i forvaltningens forslag til en børnepakke

I. Øget normering

Regeringens aftale er endnu ikke omsat i lov. Det fremgår ikke konkret af aftalen, efter hvilke kriterier de afsatte midler bliver fordelt mellem kommunerne, og der er ikke i aftalen lagt op til, at midlerne fordeles efter det kommunale forholdstal/børnetal. Forvaltningen er i kontakt med KL herom, og KL bekræfter, at størstedelen af midlerne forventes fordelt efter ansøgninger, og at det på nuværende tidspunkt ikke kan siges, hvornår midlerne kan søges. Det fremgår dog, at hovedparten af ressourcerne til være målrettet efter- og videreuddannelse af ledelse og personale. Øgede ressourcer til normering forventes allokert til de allermest udsatte og sårbare institutioner, og efter konkret ansøgning fra kommunerne. Frederiksberg Kommune forventes i hovedsagen at kunne blive tilgodeset med uddannelsesmidler og næppe midler til øget normering.

Da regeringens børnepakke således ikke udgør et sikkert fundament for en børnepakke i Frederiksberg Kommune, indebærer forvaltningens oplæg derfor modeller for øget normering i form af tilførsel af nye midler samtænkt med eksisterende midler i institutionernes budgetter.

En øget normering i dagtilbuddene foreslås anvendt til styrkelse af antallet af uddannede pædagoger i dagtilbud. Det vil betyde en udvidet og forstærket mulighed for at give et ekstra kvalitetsløft i arbejdet med de allerede igangsatte udviklingsinitiativer eksempelvis arbejdet med øget effekt for børnene, den tidlige indsats for børn, der potentielt er i en udsat position og den inkluderende praksis. Derudover vil en øget normering bidrage positivt til, at arbejdet med børnene i små grupper med en fokuseret pædagogisk indsats vil kunne blive en permanent indsats - denne indsats er i øjeblikket finansieret af en midlertidig bevilling via Mønsterbryderpuljen, som løber til og med 2018.

Det er en grundsten i pædagogisk arbejde i dagtilbud at forbedre mulighederne for børns udviklingspotentiale i netop de år, hvor de udvikler sig allermest. Dagtilbud har siden 2013 arbejdet med at skærpe fokus på effekt for børnene af det pædagogiske arbejde. En øget normering vil give mulighed for i endnu højere grad at organisere pædagogiske aktiviteter fordelt over hele dagen. Det er velkendt pædagogisk praksis, at langt de fleste pædagogiske aktiviteter planlagt til at foregå om formiddagen, når der er mest personale til stede. I Frederiksberg Kommune arbejder vi aktuelt med fokus på effekt for børnene gennem hele dagen, hvilket betyder, at børnene skal tilbydes gode læringsmiljøer med fokus på inkluderende praksis på alle tidspunkter af dagen. En øget normering fordelt over hele dagen vil kunne understøtte yderligere, og eksempelvis vil en øget normering kunne have effekt på antal voksne i dagtilbuddet om eftermiddagen. Det kan derfor være en intention med en øget normering at sikre, at der er tilstrækkeligt personale til også normering i eftermiddagstimerne. Sidstnævnte dog med respekt for, at det er den enkelte dagtilbudsleder, der allokere ressourcerne, udfra en prioritering af det enkelte dagtilbuds behov for

bemanding over dagen. Der foreslås to forskellige udgangspunkter model A med en nytildførsel af midler på henholdsvis 3 mio. kr. og model B med nytildførsel på 4,5 mio. kr.

Derudover foreslås det, som et samtænkende element, at eksisterende budgetmidler fra dagtilbudsområdet innovationspulje tilføres normeringerne i 2018 og 2019.

Innovationspuljen er en varig bevilling, som blev besluttet oprettet i 2012. Innovationspuljen udgør 1,0 mio. kr. og er en central pulje, som dagtilbuddene en gang årligt kan søge til innovative projekter. Det er Børneudvalget, der udmønter puljen. Forslaget i denne børnepakke er at lægge puljen ud decentralt i en to-årig periode, hvorefter den igen bliver en central pulje, som kan benyttes til innovative udviklingstiltag. Ved at medtænke denne pulje til øget normering i 2018 og 2019 bliver der skabt en lokal innovationsramme i alle dagtilbud.

I sammenhæng med den øgede normering indeholder børnepakken et forslag om også at samtænke de eksisterende midler til sociale normeringer til dagtilbuddene. Frederiksberg Kommune tildeler institutioner ekstra ressourcer på baggrund af konstateret behov og ansøgning fra institutionerne. Alle institutioner kan få del i den sociale normering ved at søge ekstra ressource timer. I 2017 får seks dagtilbud tildelt ekstra ressource timer som en social normering. Det samlede budget udgør i 2017 713.000 kr. For yderligere at kvalificere tildelingen af midler og for at mindske bureaukratiet og dokumentationsarbejdet i dagtilbuddene foreslås det, at justere i kriterierne for tildeling. Tidligere har kriterierne i hovedsagen været baseret på institutionens geografiske beliggenhed og det konkrete behov, som beskrevet af institutionen i forbindelse med ansøgning. Ved at benytte en flerhed af socioøkonomiske faktorer kan tildelingskriterierne kvalificeres og samtidig kan tiltaget afbureaukratisere institutionernes arbejde, idet ansøgningen kan bortfalde. En lignende model benyttes i en række andre kommuner, eksempelvis i Københavns Kommune, hvor det har bidraget til øget transparens og tilmed en særskilt effekt i form af fald i sygefraværet i de dagtilbud, der får tildelt sociale normeringer. Den datadrevne metode kan indarbejdes ved et samarbejde med Danmarks Statistik. Frederiksberg Kommune vil for et beskedent beløb (ca. 20.000 kr. årligt) kunne få adgang til de relevante data.

Tabellen nedenfor illustrerer den tilførsel i normering som de to modeller (A og B) vil kunne betyde for normering i dagtilbuddene samlet set. Der er i beregningerne lagt til grund, at den øgede normering fordeles ligeligt mellem alle 45 kommunale og selvejende dagtilbud uanset dagtilbuddenes størrelse. Derudover er der taget udgangspunkt i den i 2017 gennemsnitlige timeløn for pædagoger på 216 kr.

	Model A	Model B
Forbedret normering udtrykt i årsværk i alt	10,59	15,10

Forbedret normering udtryk i årsværk pr. dagtilbud	0,24	0,34
Forbedret normering udtrykt i ugentligt antal timer pr. dagtilbud	8,71	12,41

II. Pulje til nye legepladser

For at anlægge nye legepladser i byrummet er det nødvendigt med en forundersøgelse af, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt eventuelt at placere nye legepladser, samt hvilke økonomiske ressourcer, der vil skulle prioriteres til dette. By- og Miljøområdet igangsatte i juni måned 2017 en forundersøgelse, der blandt andet skal kortlægge dette. Det er By- og Miljøområdet samt Kultur- og Fritidsafdelingen, der har faglig ekspertise i forhold til anlæg af offentlige legepladser, og denne del af børnepakken vil derfor skulle implementeres i et tæt samarbejde på tværs af områder og afdelinger i forvaltningen. Et forslag vil på baggrund af en forundersøgelse kunne indarbejdes i anlægsplanen, realistisk set for 2019 og fremadrettet.

III. Midler til nyt legetøj

I 2017 fik dagtilbuddene samlet tilført 0,6 mio. kr. til indkøb af legetøj og materialer til pædagogisk brug i arbejdet med børnene. Midlerne blev fordelt efter dagtilbuddenes børnetal. Tildelingen af midler til legetøj i 2017 var et "boost" til dagtilbuddene med henblik på en opgradering af legetøj. Legetøj og pædagogiske redskaber er af stor betydning for stimuleringen af børns leg og udvikling. Erfaringsmæssigt er indkøb af redskaber og legetøj dyrt, og derfor er det ikke sjældent at der må prioriteres meget stramt på dette område. Ved at tilføre institutionerne ekstra midler, som er øremærket dette formål åbnes der for muligheden for, at institutionerne kan foretage større investeringer, ligesom der vil kunne være flere institutioner, der investerer i større digitale legeredskaber.

Det foreslås i børnepakken, at den tidligere tildeling følges op af endnu en tildeling af midler til indkøb af legetøj i en to-årig periode. Forslaget er derfor, at afsætte 0,6 mio. kr. i henholdsvis 2018 og 2019. Dette svarer til 110 kr. ekstra pr. normeret plads pr. år.

Finansieringsmuligheder

Forslag om en børnepakke på Frederiksberg vil være relevant at bygge ovenpå en forventet national ressourcetilførsel. Der er med regeringsaftalen i alt afsat 580 mio. kr. i fire år fra

2017 til 2020 og 120 mio. kr. årligt fra 2021 og frem. I den fire-årige periode fra 2017 til 2020 er der afsat knap 60 mio. kr. til øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier, omkring 300 mio. kr. til bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv samt omkring 210 mio. kr. til højere kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse. Som tidligere nævnt er der endnu ikke klarhed over, hvordan tildeling af midler fra den nationale aftale vil ske. Det er forvaltningens vurdering, at de midler, som Frederiksberg Kommune med forventeligt vil kunne få andel i, vil være midler målrettet kompetenceudvikling af ledere, dagplejepædagoger, dagplejere og såkaldt faglige fyrtårne (1,4 mio. kr.), førstehjælpskurser (0,1 mio. kr.) samt forsøg med målrettede sociale indsatser med fokus på dagtilbuddenes samarbejde med særligt sundhedsplejen, forældre, socialrådgivere og frivillige aktører (0,3 mio. kr.). Samlet set vurderer forvaltningen at Frederiksberg Kommunes vil kunne tilføres midler i 2018-2020, som er den periode aftalen løber, med forventeligt 1,8 mio. kr. i 2018. Der forventes ikke varig tilførsel af midler. Der er i dette skøn lagt til grund, at midler til kompetenceudvikling tildeles efter forholdsmæssigt børnetal i kommunerne.

En børnepakke til forbedring af normeringen i Frederiksbergs dagtilbud vil kunne bygges op af en kombination af midlertidige og varige bevillinger, herunder forslag om ny bevilling til området og en samtænkning med og omlægning af eksisterende midler på dagtilbudsområdet.

Det foreslås, at en evt. ny bevilling samtænkes med den eksisterende Innovationspulje på 1,0 mio. kr. Disse midler foreslås tilført som en del af institutionernes normering i 2018 og 2019, hvorefter innovationspuljen igen vil overgå til fordeling efter ansøgning på de nuværende betingelser. Dog er det indeholdt i forslaget, at Innovationspuljen fastholdes på 0,4 mio. kr. fra 2020, således at den øgede normering kan fastholdes. Innovationspuljen er en varig bevilling, som blev besluttet oprettet i 2012 ved at benytte en andel af de statslige midler, der blev afsat af den daværende regering. Langt den største del af Frederiksberg Kommunes andel på 10,4 mio. kr. blev besluttet anvendt til dels at hæve andelen af pædagoger i dagtilbuddene (3,0 mio. kr.) og dels ved at forbedre normeringerne i alle dagtilbud (6,5 mio. kr.), mens 1 mio. kr. blev anvendt til innovationspulje. Innovationspuljen er en central pulje, som dagtilbuddene en gang årligt kan søge til innovative projekter. Det er Børneudvalget, der udmønter puljen. Forslaget i denne børnepakke er derfor at lægge puljen ud decentralt i en to-årig periode, hvorefter den igen kan benyttes til nye innovative udviklingstiltag.

Endeligt foreslås tildeling af midler fra puljen til sociale normeringer på 0,7 mio. kr., som aktuelt udmøntes efter behov og ansøgning fra institutionerne, at indgå idet fordelingskriterierne kan forbedres og samtidig afbureaukratiseres gennem en objektivering af fordeling ud fra flere socioøkonomiske kriterier. Formålet er, at midlerne til sociale normeringer med stor sikkerhed skal tilfalde de børn, der er i en potentielt udsat position.

Et samlet overblik over finansieringsmulighederne er vist i nedenstående tabel.

Model	Finansieringskilde	2018 (mio. kr.)	2019 (mio. kr.)	2020 (mio. kr.)	Varigt (mio. kr.)
A	Ny bevilling til dagtilbudsområdet	3,0	3,0	3,0	3,0
Innovationspuljen for dagtilbud, eksisterende midler	1,0	1,0	1,0	1,0	
Pulje til sociale forhold, eksisterende midler	0,7	0,7	0,7	0,7	
Mulig finansiering fra national børnepakke				-	
	0,3	0,3	0,3		
- forsøg med sociale indsatser	1,4	1,8	0,2		
- kompetenceløft	0,1	0,1	0,1		
- førstehjælpskurser					
I alt model A inkl. national børnepakke	6,5	6,9	5,3	4,7	
- heraf ny kommunal finansiering	3,0	3,0	3,0	3,0	
B	Ny bevilling til dagtilbudsområdet	4,5	4,5	4,5	4,5
Innovationspuljen for dagtilbud, eksisterende midler	1,0	1,0	1,0	1,0	
Pulje til sociale forhold, eksisterende midler	0,7	0,7	0,7	0,7	
Mulig finansiering fra national børnepakke				-	
	0,3	0,3	0,3		
- forsøg med sociale indsatser	1,4	1,8	0,2		
- kompetenceløft	0,1	0,1	0,1		
- førstehjælpskurser					
I alt model B inkl. national børnepakke	8,0	8,4	6,8	6,2	
- heraf ny kommunal finansiering	4,5	4,5	4,5	4,5	

Nedenfor illustreres, hvordan finansieringen omsættes konkret i dagtilbuddene.

Tilførsel til dagtilbuddene	2018 (mio. kr.)	2019 (mio. kr.)	2020 (mio. kr.)	Varigt (mio. kr.)
Model A	Nyt legetøj	0,6	0,6	-
Øget normering	3,4	3,4	3,4	3,4
Innovationspulje	-	-	0,6	0,6
Pulje til sociale normeringer	0,7	0,7	0,7	0,7
National børnepakke*	1,8	2,2	0,6	-
I alt	6,5	6,9	5,3	4,7
Model B	Nyt legetøj	0,6	0,6	-
Øget normering	4,9	4,9	4,9	4,9
Innovationspulje	-	-	0,6	0,6
Pulje til sociale normeringer	0,7	0,7	0,7	0,7
National børnepakke*	1,8	2,2	0,6	-
I alt	8,0	8,4	6,8	6,2

*Skøn på baggrund af regeringens aftale med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre om "Stærke dagtilbud - alle børn skal med i fællesskabet".

Forældrebetaling

Ovenstående beskrivelse af en ny bevilling til dagtilbudsområdet samt en samtænkning med Innovationspuljen er opgjort i nettotal. Den beskrevne effekt for normeringen er dog opgjort som bruttovirkning, dvs. inklusiv forældrebetaling. Ved nytildførsel af 3,0 mio. kr. og anvendelse af Innovationspuljen på 1,0 mio. kr. øges forældrebetalingen med 27 kr. månedligt for en vuggestuplads og 13 kr. månedligt for en børnehaveplads. Ved nytildførsel af 4,5 mio. kr. og anvendelse af Innovationspuljen på 1,0 mio. kr. øges forældrebetalingen med 38 kr. månedligt for en vuggestueplads og 18 kr. for en børnehaveplads.

Såfremt en forøgelse af driftsbudgettet ikke indarbejdes i forældrebetalingen vil den beskrevne opnormering være mindre.

Økonomi

Der henvises til afsnittet om finansieringsmuligheder i sagsfremstillingen.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Magistraten

Pkt. 81 2. forventet regnskab 2017 (halvårsregnskab)

Resume

Sagen indeholder forvaltningens anden forventning til årets regnskabsresultat for driftsudgifter og indtægter på det skattefinansierede område, der tilsammen udgør kommunes strukturelle balance. Herudover indgår forventningen til kommunens anlægsudgifter og -indtægter, det brugerfinansierede område og de øvrige finansielle poster for på den måde at opgøre det samlede forventede årsresultat. Endelig opgøres den forventede kassebeholdning ultimo 2017.

Materialet udgør endvidere forvaltningens forelæggelse af halvårsregnskabet for 2017, der efterfølgende indberettes til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller, at udvalget tager orienteringen vedrørende 2. forventet regnskab til efterretning.

Sagsfremstilling

Sagen indeholder forvaltningens anden forventning til årets regnskabsresultat for driftsudgifter og indtægter på det skattefinansierede område, der tilsammen udgør kommunes strukturelle balance. Herudover indgår forventningen til kommunens anlægsudgifter og -indtægter, det brugerfinansierede område og de øvrige finansielle poster for på den måde at opgøre det samlede forventede årsresultat. Dernæst opgøres den forventede kassebeholdning ultimo 2017.

Materialet udgør endvidere forvaltningens forelæggelse af halvårsregnskabet for 2017, der efterfølgende indberettes til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Endelig har der været et fokus på overholdelsen af henholdsvis service- og anlægsramme i henhold til den indgåede aftale om den kommunale økonomi for 2017 mellem KL og regeringen samt på overholdelsen af Frederiksberg Kommunes flerårige styringsstrategi på det specialiserede område.

Det forventede regnskab er sammenfattet i økonomiafsnittet, men de væsentligste konklusioner i 2 forventet regnskab er opsummeret i boksen nedenfor.

Boks: Væsentligste konklusioner i 2. forventet regnskab 2017.

Balance på servicerammen

Der er samlet set indmeldt et forventet merforbrug på 1,1 mio. kr. på tværs af udvalg i forhold til servicerammen for Frederiksberg Kommune. Det svarer til en afvigelse på 0,03 pct. og afspejler således balance mellem serviceramme og forventet forbrug.

Der er dog fortsat udfordringer på enkelte udvalgsområder, herunder voksende udfordringer på specialundervisningsområdet, Socialudvalgets område samt Sundheds- og Omsorgsudvalgets område.

I indeværende år modgås udfordringerne af en række ekstraordinære mindreforbrug, men forvaltningen vil resten af året have fokus på at nedbringe disse udfordringer med henblik på, at de ikke i de kommende år vil skabe udfordringer i forhold til overholdelse af servicerammen.

Mindreforbrug på overførselsudgifterne

På overførselsudgifter er der samlet set indmeldt et forventet mindreforbrug på 13,2 mio. kr. der primært vedrører forventede mindreudgifter til kontant- og uddannelseshjælp på Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område samt en særskilt usikkerhedspulje vedrørende aktivitetsbestemt medfinansiering på Magistratens område.

Muligt pres på anlægsrammen

Der er på tværs af alle anlægsprojekter indmeldt forventede mindreforbrug og forskydninger på 43,2 mio. kr. i forhold til en negativ anlægspulje på 67,9 mio. kr., hvilket indikerer et potentielt pres på anlægsrammen.

Erfaringsmæssigt opstår der dog altid række mindreforbrug, der ikke kan identificeres før sidst på året, og der er endvidere fokus på enkelte større anlægsprojekter og puljer, hvor der potentielt kan opstå yderligere forskydninger.

Det er på den baggrund forvaltningens vurdering, at anlægsrammen for 2017 vil blive overholdt i det omfang, at nye mindreforbrug og forskydninger alene anvendes til at nedbringe den negative anlægspulje i 2017.

Kassebeholdning

Samlet set for 2017 forventes der et kassetræk på 128,3 mio. kr. og en kassebeholdning ultimo året på 709,3 mio. kr. inklusiv deponering.

Dette er en reduktion af det forventede kassetræk på 3,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, hvilket hovedsageligt skyldes et forventet mindreforbrug på overførselsudgifterne.

1. Drift

Driftsområdet udgøres af service- og overførselsudgifterne, herunder aktivitetsbestemt medfinansiering.

1.1 Driftsudgifter inden for servicerammen

Samlet set er der indmeldt et forventet merforbrug på 1,1 mio. kr. i forhold til servicerammen for 2017, svarende til en afvigelse på 0,03 pct., jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Serviceudgifter i forhold til serviceramme 2017.

Serviceudgifter (mio. kr.)	Serviceudgifter (mio. kr.)	2. FR2017	Afvigelse 2017	Afvigelse 2017
Serviceudgifter	3.921,6	3.922,7	1,1	0,03 %

Overordnet set forventes der således balance mellem regnskabsresultat og servicerammen for Frederiksberg Kommune. Balancen dækker imidlertid over en række konkrete udfordringer på flere udvalg, hvoraf flere vurderes at være af permanent karakter, hvilket betyder, at der på de pågældende udvalgsområder fortsat er behov for stram økonomisk styring og nye initiativer, der kan dæmpe udgiftspresset.

I indeværende år modgås disse udfordringer af ekstraordinære mindreforbrug, særskilte formålspuljer samt af den demografiske udvikling, der isoleret set i 2017 medførte et mindre træk på usikkerhedspuljen end forventet.

Forvaltningen vil lige som sidste år have et særskilt fokus på både at overholde og samtidig at sikre fuld udnyttelse af servicerammen i indeværende år. Der vil i forbindelse med den udvidede månedsrapport ultimo august, der fremlægges for Magistraten den 2. oktober, ske en genvurdering på baggrund af de seneste måneders forbrug. Hvis det vurderes muligt, vil forvaltningen fremsætte forslag til initiativer, der kan iværksættes, med henblik på at udnytte et eventuelt råderum på servicerammen i indeværende år.

Status og bevillinger

Tabel 2 nedenfor viser de indmeldte afvigelser og ansøgte tillægsbevillinger i forhold til det korrigerede budget og serviceramme 2017 fordelt på udvalg. Afvigelsen i næstyderste kolonne angiver de indmeldte afvigelser eksklusiv DUT og udgiftsneutrale omflytninger, der alle søges tillægsbevilget. Denne kolonne giver derfor det mest retvisende billede af den økonomiske situation på de enkelte udvalg.

Tabel 2: Serviceudgifter i forhold til korrigeret budget.

Serviceudgifter (mio. kr.)	Korr. Budget2017	2. FR2017	2. FRDUT	2. FRNeutrale	2. FRAfvigelse	2. FRH TB
01 Magistraten	716,9	673,7	0,9	0,8	-45,8	-29,1
02 Bolig- og Ejendomsudvalget	101,6	101,0	0,0	0,1	-0,7	-0,7
03	809,5	810,2	0,3	-1,7	2,2	2,1
Undervisningsudvalget						
04 Sundheds- og	858,3	877,8	1,4	-0,6	18,7	4,3
Omsorgsudvalget						
05 Kultur- og	166,6	167,9	0,1	-0,3	1,5	1,1
Fritidsudvalget						
06 Børneudvalget	718,1	716,5	0,1	0,4	-2,1	0,0
07 Socialudvalget	433,1	447,3	0,1	0,0	14,1	9,2
08 By- og Miljøudvalget	112,0	114,7	0,0	0,0	2,7	2,7
09 Arbejdsmarkeds- og	13,1	14,6	0,1	1,4	0,0	0,0
Uddannelsesudvalget						
Korrigeret budget – Samlet	3.929,2	3.923,7	2,9	0,0	-9,4	-10,4
Serviceramme –	-7,6	--	--	--	--	--
Korrektion						
Serviceramme – Samlet	3.921,6	3.923,7	--	--	1,1	--

* Servicerammen for 2017 er reduceret med 7,6 mio. kr. primært som følge af nyt pris- og lønskøn fra KL.

Som det fremgår af tabellen ovenfor, så er der samlet set indmeldt et forventet mindreforbrug på 9,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget samt forventede merudgifter på 2,9 mio. kr. som følge af DUT og andre reguleringer, jf. afsnit omkring servicerammekorrektioner nedenfor. Samlet set forventes der således et mindreforbrug på 6,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.

Primært grundet konsekvensen af det nye pris- og lønskøn i økonomiaftalen ligger servicerammen for 2017 imidlertid 7,6 mio. kr. under det korrigerede budget. I forhold til servicerammen kan der derfor forventes et merforbrug på 1,1 mio. kr. svarende til en afvigelse på 0,03 pct., og der er dermed balance mellem budget og forventet forbrug. I indmeldingen er der reserveret midler til at imødegå eventuelle nye udfordringer, og det er på den baggrund vurderingen, at servicerammen for 2017 vil blive overholdt samlet set.

Der er alene søgt om tillægsbevilling af merforbrug, der vurderes at være af permanent karakter, og som derfor også indgår i 2. finansielle orientering 2018-21. Som det fremgår af udvalgsgennemgangen nedenfor, er der på enkelte udvalg imidlertid fortsat tale om markante udfordringer, og der er derfor ikke sikkerhed for, at det vil lykkes at håndtere dem fuldt ud i indeværende år.

Direktionen indstiller derfor, at de forventede mindreforbrug på 10,4 mio. kr., der søges tillægsbevilget i 2. forventet regnskab, jf. sidste kolonne i tabel 2, bevilges med modpost på usikkerhedspuljen, der dermed opskrives. Denne opskrivning påvirker ikke den overordnede forventning til regnskabsresultatet, idet der blot er tale om en samling af allerede indmeldte mindreforbrug. Puljen vil således skulle anvendes til at imødegå de allerede konstaterede udfordringer, der potentielt ikke kan nedbringes fuldt ud i indeværende år, og dermed til at sikre overholdelse af servicerammen for 2017.

Udvalgsgennemgang

På Magistratens område forventes der samlet set et mindreforbrug på 45,8 mio. kr., der imidlertid primært vedrører en række puljer reserveret håndteringen af potentielle udfordringer i 2017. Eksklusiv disse puljer forventes der et merforbrug på 1,3 mio. kr. primært vedrørende en række fællesudgifter. Puljer reserveret til specifikke formål udgør 27,0 mio. kr., og førnævnte balance mellem budget og forbrug på serviceudgifterne forudsætter, at disse puljer alle skal anvendes fuldt ud. Dette omfatter bl.a. puljen vedrørende indtægter på parkeringslicenser og gebyrer samt en pulje afsat til håndteringen af udfordringerne på de specialiserede områder.

På den generelle usikkerhedspulje er der indmeldt et forventet mindreforbrug på 20,1 mio. kr., efter at der er afsat midler til at imødegå eventuelle nye udfordringer resten af året. Heraf anvendes 12,7 mio. kr. imidlertid til at finansiere permanent udgiftsvækst og nulstilling af effektiviseringskrav, der ikke kan indfries, på en række andre udvalg.

På Bolig- og Ejendomsudvalgets område forventes der samlet set et mindreforbrug på 0,7 mio. kr. primært vedrørende mindreudgifter til ejendomsskatter.

På Undervisningsudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 2,2 mio. kr. Dette dækker bl.a. over en voksende udfordring på specialundervisningsområdet i forhold til 1. forventet regnskab, der dog delvist modgås af forventede mindreforbrug på de decentrale institutioner.

På Sundheds- og Omsorgsudvalgets forventes der samlet set et merforbrug på 18,7 mio. kr., der hovedsageligt skyldes et forventet merforbrug på Visitationens aktivitetsbudgetter til hjemmepleje og en række tilknyttede ordninger. Der er på baggrund af 1. forventet regnskab foretaget en afdækning af, hvilke faktorer der ligger til grund for aktivitetsudfordringen. Afdækningen har vist, at den primære forklaringsfaktor er, at det kun delvist har været muligt at realisere de effektiviseringsgevinster, der har været forudsat i budgettet. Dertil kommer en teknisk korrektion af demografireguleringen, der indarbejdes ved 2. forventet regnskab samt et skred i timefordelingen hen imod de dyrere timekategorier, der vil skulle afdækkes yderligere.

På Kultur- og Fritidsudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 1,5 mio. kr. Dette dækker primært over en udfordring i Frederiksberg Svømmehal, hvor der forventes merforbrug vedrørende en vandskade sidste forår samt et effektiviseringskrav, der ikke er udmøntet, og som har permanent karakter. Det forventes fortsat ikke, at udfordringen kan håndteres inden for svømmehallens egen ramme, og en del af effektiviseringskravet søges derfor nulstillet permanent. Der vil dog blive arbejdet videre på at identificere yderlige handlingstiltag inden for Kultur- og Fritidsudvalgets til at imødegå den resterende udfordring.

På Børneudvalgets område forventes der samlet set et mindreforbrug på 2,1 mio. kr., der primært vedrører forventede mindreforbrug på de decentrale institutioner.

På Socialudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 14,1 mio. kr. Dette vedrører fortsat køb af herbergs- og krisecenterpladser, mens de forventede udgifter til køb af øvrige eksterne tilbud er reduceret siden 1. forventet regnskab. Dette modgås imidlertid af stigende udgifter til særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb (STU) og borgerstyret personlig assistance (BPA), og samlet set er udfordringen på Socialudvalgets område således forøget siden 1. forventet regnskab.

På By- og Miljøudvalgets område forventes der samlet set et merforbrug på 2,7 mio. kr. Dette vedrører primært forventede mindreindtægter for parkeringslicenser og gebyrer. Disse mindreindtægter håndteres dog inden for rammerne af den særskilte usikkerhedspulje til parkeringsindtægter, som er afsat under Magistraten. Dertil kommer en række ekstraordinære mindreforbrug vedrørende vejafvandingsbidrag og overtagelse af private fællesveje.

På Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område forventes der ingen væsentlige afvigelser i forhold til det korrigerede budget.

1.2 Øvrige opmærksomhedspunkter vedrørende serviceudgifter

Korrektioner på de demografiregulerede områder samt flygtninge

Det skal bemærkes, at der til 2. forventet regnskab er indmeldt enkelte afvigelser, der enten helt eller delvist afspejler en korrektion af demografireguleringerne ved 1. forventet regnskab eller en korrektion af de anslåede udgifter vedrørende flygtninge, der ligeledes indgik i 1. forventet regnskab.

På de demografiregulerede områder drejer det sig om et forventet merforbrug på 1,5 mio. kr. vedrørende køb af kost- og efterskoletilbud på Undervisningsudvalgets område samt 1,9 mio. kr. af udfordringen vedrørende hjemmeplejeaktiviteten på Sundheds- og Omsorgsudvalgets område. Dertil kommer udgifter til fritidstilbud til flygtninge, der kun delvist har været indeholdt i tildelingen af midler til modtagerklasser.

Idet der er tale om korrektioner af de demografiregulerede områder og flygtningebudgetterne snarere end nye afvigelser, indstilles det, at der samlet set tillægsbevilges 4,0 mio. kr. til de relevante områder med modpost på den generelle usikkerhedspulje.

Afrapportering på budgetanalyser på det specialiserede område

I forbindelse med budget 2017 blev det besluttet at iværksætte en række budgetanalyser på det specialiserede område med henblik på at afdække årsagerne til de økonomiske udfordringer, som er blevet konstateret gennem flere år.

Der blev iværksat fire delanalyser med fokus på 1) Overgang fra børne- til voksenområdet, 2) Aldring af borgere med sociale problemer, 3) Herbergs- og krisecenterområdet og 4) Specialundervisningsområdet. Der henvises til bilag 6 for den samlede rapportering, men nedenfor følger en kort opsummering.

De fire delanalyser har overordnet set bekræftet billedet af udgiftspres på de specialiserede områder, men de har også været med til at nuancere billedet i forhold til, hvad der ligger til grund for disse udfordringer, og hvilke muligheder, der er for at modgå dem.

Forventningen om en øget overgang af tungere borgere fra familieområdet til socialområdet er således blevet afvist i delanalyse 1, mens en afledt økonomisk udfordring som følge af en faldende overdødelighed blandt de udviklingshæmmede omvendt er blevet bekræftet i delanalyse 2. Nettoudgifterne på det selvvisiterende område i delanalyse 3 har været stabile i den undersøgte periode, men der har dog fortsat været en konstant budgetmæssig udfordring på området. Endelig har delanalyse 4 påvist stigende udgifter på specialundervisningsområdet på trods af inklusionsindsatsen.

I delanalyse 2 og 3 er konklusionen endvidere, at det ikke er muligt at iværksætte handlingstiltag med henblik på at løse udfordringerne bl.a. på grund af lovgivning og karakteren af udfordringen. I delanalyse 1 og 4 er der omvendt opnået ny viden, der med fordel vil kunne anvendes til bedre styring og prognostisering samt til at afdække handlingstiltag og løsningsmodeller både internt i de enkelte afdelinger og i det tværfaglige samarbejde.

Samlet set anbefales det, at der sker en permanent opskrivning af budgetrammerne på 10,7 mio. kr. i budget- og overslagsår som følge af resultaterne i delanalyse 2-4. I indeværende år vurderes det dog, at udfordringen på specialundervisningsområdet kan håndteres inden for udvalgets egen ramme, og i 2017 er det derfor alene udfordringen på Socialudvalgets område på 5,6 mio. kr. der søges tillægsbevilget.

Beløbet ligger udover de 5,0 mio. kr. der oprindeligt blev afsat, men det indstilles, at de resterende 0,6 mio. kr. finansieres af usikkerhedspuljen, hvilket er indarbejdet i tabel 2 ovenfor. Specialområdernes korrigerede budgetramme vil herefter udgøre 17,7 pct. af den samlede servicerramme, og bevillingen er således inden for rammerne af Frederiksberg Kommunes flerårige styringsstrategis målsætning om, at udgifterne til det specialiserede område maksimalt må udgøre 17,8 pct. af de samlede serviceudgifter.

Servicerammekorrektioner

Serviceammen kan løbende blive justeret som følge af politiske ændringer, og tabel 3 nedenfor opgør alle ændringer i forhold til det oprindeligt vedtagne budget, der var lig serviceammen for 2017 på daværende tidspunkt.

Tabel 3: Serviceammen for Frederiksberg Kommune i 2017.

Serviceudgifter (mio. kr.)	Beløb
Oprindeligt vedtaget budget	3.928,4
Vederlagsbekendtgørelse	1,3
Pris- og lønfremskrivning – Effekt af økonomiaftalen	-11,4
DUT	1,9
Andre reguleringer	1,5
Serviceammen	3.921,6

Samlet set er serviceammen reduceret med 6,7 mio. kr. i forhold til oprindelige niveau. Effekten af den nye vederlagsbekendtgørelse blev behandlet ved 1. forventet regnskab, men nedenfor følger en gennemgang af de øvrige ændringer.

KL har udmeldt ændrede skøn for pris- og lønudviklingen for 2015-17, der overordnet set ligger lavere end de skøn, der er anvendt i kommunernes budgetlægning for 2017. I økonomiaftalen indgår derfor en reduktion af de samlede serviceudgifter på 0,7 mia. kr. for kommunerne samlet set, og Frederiksberg Kommunes andel af dette er 11,4 mio. kr., som serviceammen for 2017 vil blive reduceret med. Omfanget er betydeligt større end sidste år, hvor serviceammen alene blev reduceret med 3,8 mio. kr.

I budget- og overslagsår vil de ændrede pris- og lønskøn blive indarbejdet fuldt ud gennem en korrektion af pris- og lønfremskrivningen for 2017-18. I indeværende år sker udmøntningen gennem en regulering af de enkelte konti med de nye pris- og lønskøn, således at de enkelte budgetposter automatisk bliver bragt i overensstemmelse med de reviderede skøn.

Konti vedrørende afregning med andre offentlige myndigheder (køb og salg), tilskud og overførsler (tjenestemandspensioner, overførsler til personer og øvrige tilskud) samt eksternt finansierede projekter udelades dog, idet der her er tale om områder, hvor kommunen gennem allerede fastsatte takster og satser eller politiske beslutninger og eller aftaler har forpligtet sig på et bestemt udgifts- eller indtægtsniveau.

Det indstilles at udmøntningen af reduktionen i økonomiaftalen som følge af de nye pris- og lønskøn sker som beskrevet ovenfor, og at udmøntningen sker med modpost på kassen. I det omfang, at reduktionen vil bringe det korrigerede budget under servicerammen for Frederiksberg Kommune, vil der dog være modpost på den generelle usikkerhedspulje for at sikre overensstemmelse mellem serviceramme og korrigeret budget.

I henhold til det nye lov- og cirkulære-program for 2017 bliver Frederiksberg Kommunes serviceramme opjusteret med 1,9 mio. kr. som følge af den almindelige DUT-regulering og yderligere 1,5 mio. kr. som følge af andre reguleringer, der ikke indgår direkte i lov- og cirkulærepragrammet. I forlængelse af den eksisterende praksis vil alle DUT-reguleringer i indeværende år blive indarbejdet i 2. forventet regnskab, mens effekterne i budget- og overslagsår indgår i 2. finansielle orientering.

Ændringer der vurderes ikke at have reelle økonomiske konsekvenser for Frederiksberg Kommune, tilgår kassen eller finansieres af usikkerhedspuljen afhængigt af karakteren af ændringen. Det betyder, at det i 2017 alene er 2,9 mio. kr., der udmøntes på de enkelte områder, mens de resterende 0,5 mio. kr. tilgår kassen.

1.3 Overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering

Nedenstående tabel 4 viser de indmeldte afvigelser og tillægsbevillinger på overførselsudgifter i forhold til det korrigerede budget 2017. Samlet set forventes der et mindreforbrug på 13,2 mio. kr., mens der alene søges tillægsbevilget et mindreforbrug på 10,7 mio. kr. med modpost på kassen.

Tabel 4: Overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering.

Overførselsudgifter (mio. Korr. Budget2017 kr.)	2. FR2017	Afvigelse2017	TB2017
01 Magistraten	19,2	11,2	-8,0
02 Bolig- og Ejendomsudvalget	-6,5	-6,5	0,0
04 Sundheds- og Omsorgsudvalget	388,1	388,1	0,0
Heraf aktivitetsbestemt medfinansiering	362,1	362,1	0,0

06 Børneudvalget	9,2	10,0	0,8	0,8
07 Socialudvalget	-2,5	-2,5	0,0	0,0
09 Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	1.084,0	1.078,0	-6,0	-6,0
Samlet	1.491,5	1.478,4	-13,2	-10,7

Magistraten

Der er på Magistratens område indmeldt et samlet mindreforbrug på 8,0 mio. kr., der dækker over en særskilt usikkerhedspulje vedrørende aktivitetsbestemt medfinansiering under Sundheds- og Omsorgsudvalget.

I forbindelse med midtvejsreguleringen for 2017 er kommunerne samlet set blevet reduceret med 300,3 mio. kr. i 2017 som følge af, at sygehusudskrivninger er erstattet af regionsudskrivninger. For Frederiksberg betyder dette en reduktion i indtægterne fra tilskud og udligning på 5,5 mio. kr. under de finansielle poster.

Der forventes på nuværende tidspunkt ikke udfordringer på aktivitetsbestemt medfinansiering, og et mindreforbrug på 5,5 mio. kr. søges derfor tillægsbevilget kassen, således at de reducerede indtægter under de finansielle poster modsvares af en tilsvarende reduktion i kommunens driftsudgifter.

Børneudvalget

Under Børneudvalgets område forventes der et samlet merforbrug under overførselsudgifterne på 0,8 mio. kr. i 2017, der søges tillægsbevilget med modpost på kassen. Merforbruget dækker primært over mindreindtægter vedrørende særligt dyre enkeltsager, der dog delvist opvejes af mindreudgifter vedrørende merudgiftsydelser og tabt arbejdsfortjeneste.

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget

Under Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område forventes der samlet set et mindreforbrug på 6,0 mio. kr. i 2017, der søges tillægsbevilget kassen. Mindreforbrug dækker over et forventet netto mindreforbrug på 15,5 mio. kr. vedrørende kontant- og uddannelseshjælp, der kun i mindre grad modgås af en række netto merforbrug vedrørende

dagpenge, fleksjob og ledighedsydelse. Mindreforbruget skyldes både et fald både i aktivitetsniveauet og de gennemsnitlige enhedsomkostninger bl.a. som følge af en række lovgivningsmæssige ændringer på området.

På Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område indstilles der endvidere til, at den politiske opgavekode 970 Danskundervisning til voksne udlændinge nedlægges, og at udgifts- og indtægtsbudgetter i stedet flyttes til den eksisterende opgavekode 940 Introduktionsprogram mv. Det indstilles endvidere, at aktivitetskode 97 Danskundervisning nedlægges, idet aktiviteten alene omfattede den nedlagte opgave 970.

Dette sker for at imødekomme de statslige refusionsregler på området, hvorefter refusionen hjemtages på baggrund af de samlede udgifter på tværs af de to nuværende opgavekoder. Dertil kommer, at der ikke vurderes at være nogen styringsmæssig relevant begrundelse for den nuværende opdeling imellem de to opgavekoder. Nedlæggelsen af en politisk aktivitets- og opgavekode kræver politisk godkendelse i henhold til kommunens principper for økonomistyring.

2. Anlægsudgifter

Der er ved 2. forventet regnskab gennemført en reperiodisering af samtlige anlægsprojekter med henblik på at sikre, at anlægsrammen for 2017 kan overholdes.

Der arbejdes i 2017 med en negativ anlægspulje, der afspejler forventede forskydninger og mindreforbrug på de igangværende projekter, og som på nuværende tidspunkt udgør 67,9 mio. kr., der primært skyldes forskydninger af projekter fra 2016. Puljen blev nedbragt til 60,3 mio. kr. ved 1. forventet regnskab, men er efterfølgende blevet anvendt til at finansiere et yderligere merforbrug på KU.BE samt klargøring af en række byggegrunde.

Nedenstående tabel 5 viser de indmeldte afvigelser for anlægsudgifterne inden for anlægsrammen i forhold til det korrigerede budget, der er lig med anlægsrammen for 2017.

Det skal bemærkes, at i forhold til det oprindeligt vedtagne budget på 349,0 mio. kr., er anlægsrammen blevet forøget med 1,8 mio. kr. Dette sker som følge af de 450 mio. kr. i

finanslov 2017, der blev afsat til renovering og genetablering af køkkener på landets plejehjem.

Frederiksberg Kommune har fået godkendelse på en ansøgning på 4,0 mio. kr., jf. Kommunalbestyrelsessag den 19. juni 2017, hvoraf de 2,2 mio. kr. imidlertid vedrører plejeboliger efter almenboligloven, og som derfor ligger uden for den tekniske opgørelse af anlægsrammen.

Tabel 5: Anlægsudgifter inden for anlægsrammen.

Anlægsudgifter (1.000 kr.)	Korr. Budget2017	2. FR2017	Afvielser2017	TB2017
1 Magistraten	38.992	35.996	-2.996	0
2 Bolig- og Ejendomsudvalget	69.588	65.156	-4.432	0
3 Undervisningsudvalget	100.025	98.292	-1.733	0
4 Sundheds- og Omsorgsudvalget	12.267	10.303	-1.964	0
5 Kultur- og Fritidsudvalget	35.247	23.459	-11.788	0
6 Børneudvalget	20.007	19.581	-426	0
7 Socialudvalget	38.209	36.355	-1.854	0
8 By- og Miljøudvalget	104.304	87.517	-16.787	0
Korrigeret budget - Eksklusiv negativ pulje	418.639	376.659	-41.979	0
Negativ anlægspulje	-67.868	0	67.868	0
Nye forventede mindreforbrug	0	-25.889	-25.889	0
Korrigeret budget - Inklusiv negativ pulje	350.770	350.770	0	0

Status

Som det fremgår af tabellen ovenfor, så er der samlet set ved 2. forventet regnskab indmeldt forskydninger og mindreforbrug på 42,0 mio. kr. Heraf vedrører langt størstedelen tidsmæssige forskydninger til 2018 samt projekter, hvor der fortsat er usikkerhed om størrelsen af det forventede mindreforbrug. En mindre del af afvigelserne vedrører projekter, som er afsluttet i indeværende år, og hvor afvigelsen derfor vil indgå i den endelige regnskabsforklaring.

På nuværende tidspunkt søges ingen af de forventede afvigelser derfor tillægsbevilget, men alle de indmeldte mindreforbrug vil dog fortsat medvirke til at sikre overholdelse af anlægsrammen. I forhold til at udmønte den negative anlægspulje resterer der en udfordring på 25,9 mio. kr., der vil skulle udmøntes gennem yderligere forskydninger og mindreforbrug i den resterende del af året.

Forvaltningen har fokus på enkelte større anlægsprojekter og puljer, hvor der potentielt vil kunne opstå yderligere forskydninger, og erfaringsmæssigt vil der endvidere altid opstå en række små mindreforbrug fordelt over en lang række projekter.

På den baggrund vurderes det på nuværende tidspunkt realistisk at kunne forvente yderligere mindreforbrug og forskydninger, svarende til de nødvendige 25,9 mio. kr., og det forventes derfor i udgangspunktet realistisk at sikre overholdelse af anlægsrammen i 2017.

Usikkerheden omkring de større anlægsprojekter og puljer betyder imidlertid, at der potentielt vil kunne opstå et pres senere på året, og det er derfor vigtigt, at nye mindreforbrug anvendes fuldt ud til at udmønte den negative anlægspulje, snarere end til at finansiere nye anlægsprojekter i indeværende år.

Hvis den udvidede månedsrapport ultimo august omvendt indikerer luft på anlægsrammen, vil der tilsvarende sidste år blive udarbejdet forslag til eventuel fremrykning af anlægsudgifter fra 2018.

Status på salg af ejendomme

I tilknytning til Frederiksberg Kommunes strategi for salg af ejendomme er der blevet udarbejdet en opgørelse over det forventede provenu ved salg af en række kommunale ejendomme i perioden 2016-17. I forbindelse med 2. forventet regnskab er der blevet udarbejdet en opdateret status, og der henvises til bilag 7 for en gennemgang af de enkelte salgsprojekter.

I 2016-17 var der forudsat samlede salgsindtægter for 88,9 mio. kr. Der er på nuværende tidspunkt realiseret 38,2 mio. kr. svarende til 50,7 mio. kr. mindre end oprindeligt forudsat. I indeværende år forventes der dog yderligere indtægter på samlet set 13,6 mio. kr., hvoraf en mindre del dog skal anvendes til finansiering af grundkapitalindskud.

De forventede mindreindtægter på salg af ejendomme skyldes primært to ting. For det første er en række ejendomme endnu ikke er tømt for kommunale funktioner som forudsat i den oprindelige opgørelse bl.a. som følge af forsinkelser på en række projekter hørende under Den Sociale Masterplan. For det andet har det vist sig, at salgsprocessen kræver flere ressourcer og mere tid end oprindelig forventet, idet flere af projekterne afhænger af forhandlinger med eksterne parter.

På to af de realiserede salg er der opnået en højere salgspris end forudsat, mens der for et enkelt realiseret salg er opnået en lavere pris, hvilket også forventes at blive tilfældet for en yderligere sag i indeværende år. Der er imidlertid ikke noget, som indikerer, at det forventede provenu ved salg af de enkelte ejendomme generelt er skønnet for højt.

3. Indtægter

På indtægtssiden, der dækker over skatter, tilskud og udligning, renter samt udligning af købsmoms, forventes der netto mindreindtægter på 3,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der henvises til bilag 4 for en mere detaljeret gennemgang af de enkelte poster.

På skatter forventes der mindreindtægter på samlet set 1,4 mio. kr. primært som følge af mindreindtægter vedrørende grundskyld. På tilskud og udligning forventes der netto merudgifter på samlet set 4,8 mio. kr. primært som følge af merudgifter vedrørende tilbagebetaling af parkeringsindtægter til staten. På renter forventes der samlet set merindtægter 3,0 mio. kr. som følge af et forventet merudbytte, mens der ikke forventes nogen afvigelser vedrørende udligning af købsmoms.

4. Brugerfinansierede område

Der forventes på nuværende tidspunkt ingen væsentlige afvigelser på det brugerfinansierede område, hverken på drift eller anlæg.

5. Øvrige finansielle poster

På øvrige finansielle poster, der dækker over afdrag, lånoptagelse, deponeringer samt finansforskydninger, forventes der netto merudgifter på 15,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der henvises til bilag 4 for en mere detaljeret gennemgang af de enkelte poster.

På afdrag forventes der merudgifter på 10,2 mio. kr. primært som følge af en førtidig indfrielse af et realkreditlån overtaget fra en selvejende institution. Der forventes ingen afvigelser i forhold til optag af nye lån.

På øvrige finansforskydninger forventes der samlet set forskydninger svarende til en merudgift på 5,2 mio. kr. i 2017 som følge af en øget deponeringsforpligtelse samt indskud af grundkapital til Landsbyggefonden.

6. Opfølgning på effektiviseringer, investeringer, tekst og anlæg i budget 2017

Forvaltningen har i forbindelse med 2. forventet regnskab udarbejdet en opdateret status på tiltag i budget 2017. Der er fulgt op på både effektiviseringer, udvidelser, tekststykker og anlæg påbegyndt i 2017. Status for de enkelte delelementer fremgår af bilag 5.

Den angivne status er beskrevet og markeret med enten grøn, gul eller rød, som indikerer, hvordan udmøntningen/implementeringen forløber. Farvekoden grøn indikerer, at initiativet forløber som planlagt. Gul indikerer, at der er opstået usikkerhed enten vedrørende tidsplanen, budgetoverholdelsen eller kvaliteten. Rød betyder, at initiativet ikke forventes at kunne implementeres/udmøntes i sin oprindelige form.

Status på budget 2017 er overordnet set, at initiativerne forløber som planlagt. Dermed forventes det også, at effektiviseringerne altovervejende udmøntes som forudsat.

På Sundheds- og Omsorgsudvalget er der truffet beslutning om en hjemtagelse af nødkaldsordningerne på Klammergården og Søster Sophies Minde. I den forbindelse er der

opstået en række engangsudgifter til etablering af nødkald og elektroniske låse på samlet set 0,6 mio. kr., der medfører, at effektiviseringsgevinsten ikke kan hentes i indeværende år.

Delelementer i effektiviseringerne vedrørende omlægning af hjemmehjælpen og målrettet effekt for borgeren indenfor hjemmeplejeområdet er fuldt implementerede, men selvom et stort antal borgere er blevet helt eller delvist selvhjulpne, så er andelen lavere end oprindelig forudsat i budget 2017. Der har også sidste år været konstateret en udfordring i forhold til meraktivitet på hjemmeplejeområdet, og en afdækning har vist, at en del af den stigende udfordring i indeværende år er resultatet af en lavere effekt af disse tiltag end forudsat.

På anlægsprojektet omkring monopolbrud under Magistratens område er der opstået usikkerhed omkring tidsplanen, idet Frederiksberg Kommune på nuværende tidspunkt afventer en revideret tidsplan for projektet fra KOMBIT. Den seneste melding er, at en ny tidsplan først vil blive meldt ud i efteråret 2017. Allerede nu kan det dog konstateres, at den forventede effektiviseringsgevinst fra 2017 nu først kan forventes fra 2019.

Dertil kommer forsinkelser på Kultur- og Fritidsudvalgets område omkring projekterne vedrørende renovering af Frederiksberg Svømmehal og etableringen af nye kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej, hvor sidstnævnte projekt er blevet samtænkt med et planlagt klimatilpasningsprojekt. Første etape af svømmehalsrenoveringen er nu delvist udskudt til 2018, mens kunstgræsbanerne først forventes anlagt til august 2019.

Endelig er budgetanalyserne på det specialiserede socialområde blevet forsinket i forhold til den oprindelige tidsplan, hvorefter de skulle have været præsenteret i forbindelse med 1. forventet regnskab. Analyserne er nu færdiggjorte, og resultatet fremgår af bilag 6, mens analysernes anbefalinger er indarbejdet i materialet til 2. forventet regnskab og 2. finansielle orientering 2018-21.

7. Opfølgning på effektiviseringer fra tidligere års budgetter

Effektiviseringen vedrørende vand- og energibesparelser i Frederiksberg Svømmehal fra budget 2015 er endnu ikke udmøntet, hvilket også medfører en forventet merudgift i 2017. Investeringen er gennemført, men det er forvaltningens vurdering, at de forudsatte energibesparelser ikke kan opnås som forudsat.

En del af effektiviseringskravet indstilles derfor nulstillet i forbindelse med 2. forventet regnskab, mens der arbejdes videre med at identificere modgående tiltag inden for udvalgets egen ramme til at håndtere det resterende effektiviseringskrav.

Økonomi

På baggrund af indmeldingerne til 2. forventet regnskab forventes der i 2017 et samlet kassetræk på 128,3 mio. kr., hvilket resulterer i en forventet kassebeholdning på 709,3 mio. kr. ultimo 2017. Dette er inklusiv udgifter til deponering, der fra og med Budget 2017 indgår som en del af kommunens finansforskydninger.

For den forventede kassebeholdning er der tale om en forbedring af kassen på 3,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Dette skyldes primært et regnskabsresultat, der ligger 18,6 mio. kr. under det forventede, hvilket dog modgås af merafdrag på lån og finansforskydninger for samlet set 15,4 mio. kr.

Overskuddet på regnskabsresultatet skyldes primært forventede netto mindreudgifter på overførselsudgifterne på 13,3 mio. kr., mens der kun forventes mindre afvigelser på de øvrige indtægts- og udgiftsposter.

Tabel 8: Strukturel balance, resultat og kassepåvirkning.

Bevillingsoversigt (mio. kr.)	Opr. budget2017	Korr. budget2017	2. FR 2017	Afvigelse Opr. budget	Afvigelse Korr. budget	TB 2. FR 2017
Indtægter i alt	-5.722,0	-5.724,8	-5.721,6	0,3	3,2	5,7
Driftsudgifter i alt	5.404,7	5.420,7	5.401,0	-3,7	-19,8	-18,3
Serviceudgifter	3.928,4	3.929,2	3.922,7	-5,7	-6,5	-7,5
Aktivitetsbestemt	387,4	387,4	387,4	0,0	0,0	0,0
medfinansiering						
Overførselsudgifter	1.088,9	1.104,1	1.090,8	2,0	-13,3	-10,8
STRUKTUREL BALANCE	-317,3	-304,1	-320,7	-3,4	-16,6	-12,5
Anlægsudgifter i alt	362,5	299,2	297,1	-65,3	-2,0	0,0
Brugerfinansieret område	23,0	27,9	27,9	4,9	0,0	0,0
Resultat i alt (- = overskud)	68,2	23,0	4,4	-63,8	-18,6	-12,5
Kassebeholdning primo	837,6					
Årets resultat	68,2	23,0	4,4	-63,8	-18,6	-12,5
Lånoptagelse	-23,7	-29,0	-29,0	-5,3	0,0	0,0
Finansforskydninger	86,0	6,6	11,8	-74,2	5,2	2,2

Afdrag på lån	128,3	130,9	141,1	12,8	10,2	10,2
Kassepåvirkning (- = kasseforbrug)	-258,9	-131,5	-128,3	130,5	3,2	0,2
Kassebeholdning ultimo 578,8		706,1	709,3			

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Magistraten den 21. august 2017 og Kommunalbestyrelsen den 28. august 2017.

Fremlægges til orientering i fagudvalg parallelt med Magistratsbehandling den 21. august 2017.

Historik

Indstilling 21. august 2017, pkt. 316:

Direktionen indstiller:

1. at 2. forventet regnskab 2017 tages til efterretning.
2. at følgende tillægsbevillinger godkendes for 2017:
 1. Nettomindreudgifter på 10,4 mio. kr. under serviceudgifter, jf. bilag 2 og bilag 3a-i.
 2. Nettomerudgifter på 2,9 mio. kr. vedrørende DUT, jf. bilag 3a-i.
 3. Servicerrammeneutrale omplaceringer mellem udvalg, jf. bilag 2 og bilag 3j.
 4. Nettomindreudgifter på 10,8 mio. kr. under overførselsudgifter, jf. bilag 2 og bilag 3a-i.
 5. Nettomerudgifter på 18,1 mio. kr. under finansielle poster, jf. bilag 4.

3. at bevillinger i punkt 2.2 og 2.4-5 tillægsbevilges med modpost på kassen i 2017, mens bevillinger i punkt 2.1 tillægsbevilges med modpost på usikkerhedspuljen.
4. at endelig afrapportering på de fire budgetanalyser på det specialiserede område, jf. bilag 6, tages til efterretning, og at de bevillingsmæssige konsekvenser godkendes.
5. at udmøntningen af reduktionen i økonomiaftalen som følge af de nye pris- og lønskøn sker som anbefalet.
6. at nedlæggelsen af aktivitetskode 97 Danskundervisning og opgavekode 970 Danskundervisning til voksne udlændinge godkendes, og at udgifts- og indtægtsbudgetterne samles under opgavekode 940 Introduktionsprogram mv.
7. at orientering omkring økonomisk status på salg af ejendomme, jf. bilag 7, tages til efterretning.
8. at opfølgning på initiativer i budget 2017 vedrørende drift og anlæg og opfølgning på effektiviseringer fra tidligere år tages til efterretning.

Bilag 0 - Læsevejledning til 2. forventet regnskab 2017

Bilag 1a - Bevillingsoversigt

Bilag 1b - Strukturel balance, resultat og kassebeholdning

Bilag 2a - Driftsafvigelser fordelt på udvalg

Bilag 2b - Anlægsafvigelser fordelt på udvalg

Bilag 3a - Magistraten

Bilag 3b - Bolig- og Ejendomsudvalget

Bilag 3c - Undervisningsudvalget

Bilag 3d - Sundheds- og Omsorgsudvalget

Bilag 3e - Kultur- og Fritidsudvalget

Bilag 3f - Børneudvalget

Bilag 3g - Socialudvalget

Bilag 3h - By- og Miljøudvalget

Bilag 3i - Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget

Bilag 3j - Servicerammeneutrale afvigelser

Bilag 3k - Afvigelser på anlægsprojekter

Bilag 4 - Finansielle poster

Bilag 5 - Opfølgning på tiltag i budget 2017

Bilag 6 - Budgetanalyser på det specialiserede område

Pkt. 82 Budgetforslag 2018 - Børneudvalget

Resume

Budgetforslaget for 2018 forelægges med henblik på høring i fagudvalgene

Beslutning

Børneudvalget godkendte budgetforslag 2018 på Børneudvalgets område, idet der toges forbehold for endelig stillingtagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at Børneudvalget drøfter budgetforslag 2018 og oversender eventuelle bemærkninger på udvalgets område.

Sagsfremstilling

Udvalget forelægges hermed budgetforslaget for 2018. Budgetforslaget består af to dele. Den første del, som vedlægges denne sag, indeholder den overordnede økonomi for hele kommunen og de enkelte udvalg. Herudover indeholder denne del for hvert udvalg en beskrivelse af udvalgets aktiviteter, samt en række indholdsmål, der er centrale for udvalgets arbejde, ligesom der for hvert udvalg er beskrevet, hvilke strategiske udfordringer, der arbejdes med på de respektive udvalg. Den anden del er et teknisk budgetforslag, hvor der er en mere teknisk gennemgang af de enkelte udvalg. Det tekniske budgetforslag offentliggøres på kommunens hjemmeside. Gældende for de to dele af det administrative budgetforslag er, at de er udarbejdet med udgangspunkt i en budgetramme svarende til budgettet for 2017. Herudover er eventuelle ændringer som følge af politiske beslutninger eller opgaveændringer indarbejdet. Ligesom sidste år er der indarbejdet de ændringer, der følger af 2. finansielle orientering. Dermed har det været muligt, at indarbejde konsekvenserne af kommuneaftalen, herunder ændringer på tilskud- og udligningsområdet. De økonomiske nøgletal for hele kommunen samt for de enkelte udvalg er således opdateret.

Økonomi

Det administrative budgetforslag på udvalgets område udgør i alt 724,2 mio. kr. i 2018 stigende til 728,1 mio. kr. i 2021 (2018-priser). Hertil kommer et anlægsbudget på 16,0 mio. kr. i 2018 (jf. direktionens anlægsplan for 2018) - i alt 29,2 mio. kr. i hele budgetperioden - dvs. inkl. overslagsår.

Behandling

Fagudvalg 21. august, Magistraten 28. august.

Resume

Frederiksberg Kommunes handicappolitik 2015-2018 udmøntes årligt i en konkret handleplan. Med denne sag forelægges Handicaprådets høringssvar til handleplan 2018. Børne- og Ungeområdet er tovholder på projektet "Kursus for forældre til børn med fysiske eller psykiske handicaps" (Indsats 4) som Handicaprådet støtter.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet og Børne- og Ungeområdet indstiller, at høringssvar fra Handicaprådet tages til orientering.

Sagsfremstilling

Frederiksberg Kommunes handicappolitik udmøntes årligt i en handleplan. Formålet med handleplanen er at samle prioritering og omstilling af den eksisterende indsats på handicapområdet og at sikre sammenhæng og koordination i indsatserne.

De enkelte initiativer forankres i de relevante udvalg, så hvert udvalg får forelagt initiativer på eget område og mulighed for at vurdere forslag til nye indsatser i forhold til omlægning af eksisterende indsatser og tilbud.

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget (sag 44), By- og Miljøudvalget (sag 201), Børneudvalget (sag 65), Kultur- og Fritidsudvalget (sag 71), Socialudvalget (sag 47) og

Sundheds- og Omsorgsudvalget (sag 58) godkendte forslag til indsatser i handleplan 2018 for deres respektive områder den 12. juni 2017. Socialudvalget besluttede at sende forslag til handleplan i høring i Handicaprådet.

Kultur- og Fritidsudvalget bemærkede supplerende, at der bør iværksættes tiltag for børnefamilier. Der er taget højde for denne bemærkning ved, at det i handicaphandleplanens indledning er uddybet, hvordan det indgår i Familieafdelingens kerneopgave at yde børn og unge med en funktionsnedsættelse og deres forældre, råd og vejledning og støtte i hverdagen ud fra en konkret vurdering.

Yderligere er indsats 13 "Job i fokus – sådan fremmes beskæftigelsen for borgere med kognitive handicap" revideret i forhold til, at Frederiksberg Kommune i samarbejde med Hans Knudsen Instituttet har fået bevilget de ansøgte midler fra satspuljen Initiativer for personer med handicap, jf. sag 49 på Arbejds- og Uddannelsesudvalget 14. august 2017.

Det reviderede forslag til handicappolitikken handleplan 2018 er vedlagt som bilag 1.

Handicaprådets høringssvar

Brugerrepræsentanterne fra Handicaprådet har afgivet høringssvar den 27. juni 2017. Høringssvaret er vedlagt som bilag 2.

Handicaprådet nævner i høringssvaret, at brugerrepræsentanter fra Handicaprådet i marts måned 2017 var inddraget i en workshop med Frederiksberg Kommunes forvaltning. Endvidere fremhæver Handicaprådet, at handleplanen for Handicappolitikken for 2018 er blevet en god videreudvikling af intentionerne fra sidste år. Ligesom der udtrykkes tilfredshed med de temaer, der er medtaget i handleplanen for 2018 fra workshoppen.

Handicaprådet peger på, at der fremadrettet skal ses på områderne "små børn, førskolebørn, specialundervisning i folkeskolerne, tildeling af førtidspension, psykologhjælp og psykiatri." Forvaltningen vurderer, ligesom Handicaprådet, at en del af dette kan klares i det daglige samarbejde og gennem spørgsmål fra Handicaprådet.

Det er forvaltningens vurdering, at Handicaprådets høringssvar ikke giver konkret anledning til at justere yderligere i indsatserne i handleplanen.

Videre proces

Efter behandling af Handicaprådets høringssvar i de relevante udvalg, vil den samlede handleplan blive forelagt Socialudvalget til godkendelse på udvalgs møde den 23. oktober 2017.

Primo 2018 vil evaluering af handicappolitik 2015-2018 blive forelagt Socialudvalget og Kommunalbestyrelse. Evaluering af indsatser i handleplan 2017 vil blive forelagt relevante udvalg primo 2018, og evaluering af indsatser i handleplan 2018 vil blive forelagt relevante udvalg primo 2019.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser. De enkelte indsatser forudsættes finansieret inden for rammen i budget 2017 med overslagsår.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Socialudvalget, Børneudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget den 21. august 2017

[Bilag 1 Handicaphandleplan 2018](#)

[Bilag 2 Høringssvar fra Handicaprådet om Handicappolitikens handleplan 2018](#)

[Pkt. 84 Integrationshandleplanen 2018, behandling af høringssvar](#)

Resume

På baggrund af Integrationspolitikken er der udarbejdet et bruttokatalog Integrationshandleplanen for 2018, som efter Socialudvalgets beslutning den 12. juni i forsommeren 2017 har været i høring i Integrationsrådet. Børne- og Ungeområdet er involveret i seks projekter. Integrationsrådet støtter projektet "Vejen til Viden – opsøgende og præventiv indsats overfor nydanske kvinder" under Børneudvalget. Sagen er en gennemgang af Integrationsrådets høringssvar.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at høringssvarene og den videre proces for integrationshandleplanen 2018 tages til orientering.

Sagsfremstilling

Socialudvalget besluttede på møde den 12. juni 2017 (sag nr. 48), at forslag til Integrationshandleplan for 2018 efter høring forelægges Socialudvalget og relevante fagudvalg i august 2018. Dette blev taget til efterretning i Børneudvalget på mødet den 12. juni 2017 (sag nr. 64).

Frederiksberg Kommunes Integrationspolitik 2015-2018 blev vedtaget af kommunalbestyrelsen den 20. april 2015 (sag nr. 103). Integrationspolitikken bygger på værdier om tilgængelighed, inklusion og aktivt medborgerskab og har en ambition om, at alle borgere har mulighed for at bidrage med deres ressourcer. Den enkelte borger skal støttes i at håndtere og nedbryde barrierer, der begrænser dem i at bidrage og deltage i samfundet på lige fod med andre.

Hvert år udarbejdes der en konkret handleplan omfattende de indsatser, der igangsættes for at realisere integrationspolitikens målsætninger på tværs af kommunens udvalg. Handleplan har til formål at sikre sammenhæng og koordination i indsatserne. Indsatserne forankres i de respektive fagudvalg, således at de enkelte udvalg får forelagt indsatser på eget område.

Socialudvalget, Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Børneudvalget og Undervisningsudvalget behandlede på deres møder den 12. juni 2017 de af integrationshandleplanernes indsatser, der er forankret på deres område. Forslag til handleplanen blev godkendt i alle udvalg.

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget ønsker tilbagemelding på eventuelle behov for indsatser ift. flygtninge med traumer og anmodede forvaltningen om at indsatser ift. flygtninge med traumer tydeliggøres nærmere i den endelige integrationshandleplan. Dette vil blive indarbejdet i den endelige handleplan, der behandles af Socialudvalget den 23. oktober i forbindelse med den endelige behandling af integrationshandleplanen 2018 og fordelingen af integrationspuljen. Kultur- og Fritidsudvalget godkendte planen for eget

område og bemærkede supplerende, at der bør iværksættes tiltag for traumatiserede flygtninge. Der henvises i denne forbindelse til Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets sag nr. 82, 23. november 2015 for en beskrivelse af tiltag for flygtninge i Frederiksberg Kommune.

Undervisningsudvalget godkendte indsats 5, 12 og 13 til grundlag for høring i Integrationsrådet, indsats 11 stilles i bero og afventer behandling af sag om skoletilbud sent-ankomne flygtninge. Dette vil indgå i det reviderede forslag til handleplanen, der forelægges i forbindelse med den endelige godkendelse af Integrationshandleplanen og fordelingen af Integrationspuljen på udvalgsmøde den 23. oktober 2017.

Handleplanen har med ovenstående bemærkninger været i høring i Integrationsrådet, jf. Socialudvalgets beslutning den 12. juni 2017. Rådet peger på, at det gerne ser Integrationspuljen fordelt på projekter, der forankres når projekterne er i drift. Forvaltningen har udarbejdet svar til rådets høring, se bilag 1. Den handleplan, som var grundlaget for høringen, er vedlagt som bilag 2.

Høringssvarene omhandler initiativer under andre fagudvalg og vil derfor også blive sendt til orientering i Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Undervisningsudvalget og Børneudvalget.

Integrationspuljen

Socialudvalget fordeler årligt en pulje på 1,6 mio. kr. (med forbehold for budget 2018). Fordelingskriterierne for puljen blev besluttet på Socialudvalgets møde den 28. marts 2014. Puljen finansierer som udgangspunkt to kategorier af tiltag: "innovationsprojekter" og "driftstøtte". Puljen skal dermed sikre finansieringen af effektfulde driftstiltag, der ikke kan finansieres andet steds samt finansiere innovationsprojekter, der søger at udvikle og teste nye samarbejdsformer, indsatser, metoder mv. Integrationspuljen skal investere i udvikling og test af nye tiltag, der søger at nytænke løsningen af de offentlige kerneopgaver og dermed bringe viden om, hvad der virker i indsatsen for de målgrupper, der er omfattet af Integrationspolitikken. Dette med henblik på, at innovationsprojekter over tid skal forankres i den løbende drift.

Videre proces

Forvaltningen anbefaler en opfølgende dialog med Integrationsrådet vedrørende initiativer og prioritering af Integrationspuljen på baggrund af forvaltningens høringssvar og de reviderede

forslag. Input fra Integrationsrådet vil sammen med forvaltningens faglige vurdering danne grundlag for Socialudvalgets prioritering. Den faglige vurdering vil tage afsæt i fordelingsprincipperne for Integrationspuljen, analysen af den aktuelle situation på integrationsområdet samt opfølgning på projekterne under integrationspuljen 2017. I perioden forud for vedtagelse af den endelige integrationshandleplan og fordelingen af Integrationspuljen, vil initiativerne blive kvalificeret yderligere, og der vil på baggrund af dialogen med Integrationsrådet og samarbejdspartnere kunne indgå nye initiativer og/eller justeringer af de nuværende initiativer. Sagen fremlægges med den endelige integrationshandleplan 2018 samt indstilling til fordeling af integrationspuljen den 23. oktober 2017, når kommunens budget er vedtaget.

Den videreproces er:

- September: Dialog med Integrationsrådet om anbefalinger til fordeling af Integrationspuljen
- 23. oktober 2017: Behandling af den endelige integrationshandleplan for 2018 i Socialudvalget samt fordeling af Integrationspuljen 2018

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser og gennemføres inden for rammerne af budget 2017 med overslagsår 2018-2020.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Socialudvalget, Børneudvalget og Undervisningsudvalget den 21. august 2017

[Bilag 1 Høringssvar](#)

[Bilag 1 Integrationshandleplan 2018](#)

[Pkt. 85 Status på institutioner med skærpede tilsyn](#)

Resume

Børneudvalget orienteres kvartalvis om dagtilbud, hvor der er iværksat skærpet tilsyn. Nærværende sag omhandler to skærpede tilsyn i Frederiksberg Sogns Børnehus, og seks skærpede tilsyn i Nyelandsgården. De skærpede tilsyn i de to institutioner dækker perioden fra 10. februar 2017 til 15. juni 2017.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Børneudvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen skal jf. dagtilbudslovens § 5 føre tilsyn med indholdet i kommunens dagtilbud, og med den måde, de løser opgaverne på, herunder at de fastsatte mål og rammer, Kommunalbestyrelsen har vedtaget, bliver efterlevet. Det er kommunen, der skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet. Retningslinjerne for tilsyn med Frederiksberg Kommunes dagtilbud er godkendt i Kommunalbestyrelsen den 1. marts 2010.

Den 4. juni 2012 har Børneudvalget efterspurgt en kvartalsvis orientering om, hvorvidt og i hvilke institutioner, forvaltningen har ført skærpede tilsyn. Nærværende sag omhandler to skærpede tilsyn i Frederiksberg Sogns Børnehus, Frederiksberg Bredegade 11, og seks skærpede tilsyn i Nyelandsgården, Nyelandsvej 68-72. De skærpede tilsyn i de to institutioner dækker perioden fra 10. februar 2017 til 15. juni 2017.

Frederiksberg Sogns Børnehus

Begrundelsen for at føre skærpede tilsyn i Frederiksberg Sogns Børnehus er, at institutionen i 2014 havde et betragteligt merforbrug, og optog lån i Frederiksberg Kommune. På den baggrund har institutionen udarbejdet en handleplan for, hvordan den kan nedbringe merforbruget. Ifølge handleplanen tilpasser institutionen personalenormeringen, og undlader at benytte vikarer ved medarbejdernes fravær. Det, tilsynet skal følge op på er, om institutionen, som følge heraf, fastholder kvalitet og service i den pædagogiske praksis under de vilkår, handplanen fastsætter. For at følge op på, om institutionen kan fastholde kvaliteten og servicen i den pædagogiske praksis, har forvaltningen fastsat fire fokuspunkter, som skal være gennemgående for hvert skærpede tilsyn. De fire fokuspunkter er:

- De sikkerhedsmæssige forhold
- Opsyn med børnene
- Niveauet af pædagogiske aktiviteter
- Tilstedeværelse af nærværende voksne

I forhold til det sidste skærpede tilsyn, har forvaltningen ikke observeret nogle deciderede sikkerhedsmæssige forhold, der skal rettes op på. Det er endvidere forvaltningens vurdering, at tilrettelæggelsen af de pædagogiske aktiviteter fortsat understøtter børnenes muligheder for læring og udvikling, og at personalet i institutionen fortsat er nærværende overfor børnene.

Samlet set er det forvaltningens vurdering, at Frederiksberg Sogns Børnehus fastholder kvaliteten og servicen i den pædagogiske praksis under de vilkår, handplanen fastsætter, og som ligger indenfor de retningslinjer, der er i Frederiksberg Kommune. Ledelsens indsats med at nedbringe sygefraværet, har betydet, at sygefraværet er faldet til et niveau (4.8 pct.), der er en anelse under kommunens gennemsnit.

Forvaltningen fortsætter de skærpede tilsyn i Frederiksberg Sogns Børnehus for at sikre, at institutionen fortsat efterlever indholdet i de fokuspunkter, forvaltningen har opstillet for tilsynene.

Hvad angår institutionens økonomi, fremgår det af årsregnskabet for 2016, at Frederiksberg Sogns Børnehus korrigerede budget udgjorde 12,2 mio.kr. Regnskabsresultatet for 2016 udviste et mindreforbrug på 0,029 mio.kr., og institutionen kan således afdrage lidt hurtigere på gælden. Institutionens ledelse og bestyrelse har i 2017 fortsat fokus på at overholde budgettet, og mødes løbende med forvaltningen for at drøfte budgettets status. Institutionen har løbende overholdt den tilbagebetalingsplan, den er underlagt og med den nuværende økonomistyring vil dette også være forventningen for 2017.

Nyelandsgården

Forvaltningen har siden september 2016 ført skærpede tilsyn i Nyelandsgården på baggrund af et stort antal klager fra forældre over forholdene i Nyelandsgården. På baggrund af forældrehenvendelserne fastsatte forvaltningen følgende fokuspunkter i det skærpede tilsyn:

- Bemanding
- Den pædagogiske kvalitet
- Tonen mellem voksne og børn
- Tonen mellem voksne
- Kommunikation mellem ledelse og medarbejdere
- Informationsniveau fra ledelse til forældre
- Kommunikation med forældre

Siden Børneudvalget blev orienteret om skærpede tilsyn sidst, er der sket lederskifte i institutionen. Det er forvaltningens vurdering, at dette har haft en positiv betydning for kommunikationen i institutionen og for informationsniveauet og kvaliteten til forældre og medarbejdere. Ved tilsynsbesøgene i perioden fra 10. februar 2017 til 15. juni 2017 er det forvaltningens generelle vurdering, at der nu er en hensigtsmæssigt fordeling og organisering af de voksne i forhold til de kriterier, der er beskrevet i handleplanen. Hvad angår den pædagogiske kvalitet, lever institutionen op til de krav, der gælder for dagtilbuddene i Frederiksberg Kommune. Tilsynene påpeger, at der ydeligere bør foretages enkelte justeringer af den pædagogiske praksis ved at inddrage børnene mere og ved at sikre, at alle børn får mulighed for at indgå i nærværende relationer med de voksne og med de andre børn.

Tonen mellem de voksne og børnene og de voksne imellem er imødekommende og anerkendende. På et enkelt tilsynsbesøg blev det påpeget, at institutionen skal være opmærksom på, at tonen skal være i overensstemmelse med børnenes alder og udvikling.

Forvaltningen gennemfører i det næste kvartal fortsat skærpet tilsyn i Nyelandsgården med henblik på at sikre, at den opretning, der er sket i Nyelandsgården fastholdes. I givet fald ophæves det skærpede tilsyn herefter.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Pkt. 86 Status for Bedsteordningen

Resume

Bedsteordningen blev vedtaget i budgettet for 2012 og er en del af frivillighedsindsatsen i Frederiksberg Kommune. Børneudvalget orienteres med denne sag om status på Bedsteordningen.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orientering om Bedsteordningen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Bedsteordningen blev vedtaget i budgettet for 2012 og er en del af frivillighedsindsatsen i Frederiksberg Kommune. Ordningen tager udgangspunkt i at lade generationerne mødes. Den er et tilbud til seniorer om at tilbringe nogle timer i samvær med børn i Frederiksberg Kommunes daginstitutioner. Seniorerne indgår ikke i institutionens normering. De frivillige seniorer kaldes BesøgsBedster. Forvaltningen har siden ordningens start stået for

implementering af ordningen, herunder rekruttering og fastholdelse af de frivillige og kontakten til daginstitutionerne.

Fastholdelse og rekruttering:

Bedsteordningen annoncerer efter frivillige på Frederiksberg Kommunes frivillighedsportal og på frivilligjob.dk. Der er udarbejdet en informationsfolder, som ud over at være tilgængelig på frivillighedsportalen, er fysisk tilgængelig på biblioteket og ved rådhusets indgange. Der bliver delt informationsmateriale ud på velkomstmøderne for nye borgere i kommunen. Frederiksberg Kommune får en del henvendelser fra frivilligjob.dk. Erfaringen er dog, at rekrutteringsmøder er en langt bedre kanal. Her får vi fat i den helt rigtige målgruppe, hvilket ikke altid er tilfældet på nettet.

Det konkrete samarbejde med den frivillige starter altid med et personligt møde i dagtilbudsafdelingen. Formålet er både at få 'sat ansigt på' og at afstemme forventningerne. Den kontakt, der skabes, skal først og fremmest sikre det gode samarbejde og i sidste ende hjælpe til at fastholde seniorerne til glæde for både dem og børnene. Når samarbejdet er aftalt begynder det konkrete samarbejde med institutionen.

Frederiksberg Kommune giver BesøgsBedsterne mulighed for at møde hinanden to gange om året. Forvaltningens erfaring er, at det er en god måde at fastholde de frivillige på. Den ene gang er til jul, hvor der hygges og BesøgsBedsterne udveksler erfaringer. Det er samtidig forvaltningens mulighed for at sige "tak for i år". Den anden gang er, at Frederiksberg Kommune i løbet af året byder de frivillige på en let frokost. I forlængelse af denne, lægges et rekrutteringsmøde, hvor Frederiksberg Kommune via annoncering inviterer interesserede borgere til at komme og høre om ordningen. Der bydes på en kop kaffe og der er et indlæg om Bedsteordningen. De frivillige deltager aktivt i denne del af mødet som ambassadører for ordningen. De nyder at fortælle om deres oplevelser med børnene. Det fælles kaffebord skaber rammen for en fin dialog med spørgsmål og svar fra begge sider. For nogle borgere kan det være lidt grænseoverskridende at melde sig ind i Bedsteordningen, men de har efterfølgende berettiget, at de får meget ud af at tale med de andre frivillige.

Som noget nyt, har dagtilbudsafdelingen indledt et samarbejde med 6 sundhedsrådgivere fra Sundhedscenteret, som er ude på visitationsbesøg hos byens ældre borgere. Sundhedsrådgivere har mulighed for at fortælle om Bedsteordningen og udlevere vores folder til ældre, som de vurderer kan have gavn af et tilbud som Bedsteordningen. I første omgang afsøger de behovet hos de ældre, som er blevet enlige inden for det seneste halve til hele år.

Status:

Siden det første rekrutteringsmøde i 2013 har dagtilbudsafdelingen været i kontakt med 34 frivillige, af disse har 30 været på besøg i daginstitutionerne. Nogle få er stoppet efter kort tid, men langt de fleste er fortsat som frivillige så længe helbredet har tilladt det. I juli 2017 har dagtilbudsafdelingen 16 aktive BesøgsBedster, hvoraf de 3 har været med helt fra starten i 2013.

BesøgsBedsterne finder det både livsbekræftende og underholdende at være sammen med børnene. Ordningen giver mulighed for, at børnene får en voksenkontakt, som ikke afbrydes af andre gøremål. BesøgsBedsterne er der for de børn, der ønsker det, men intervenserer ikke i de øvrige pædagogiske arbejde.

Sammenfattende er det forvaltningens vurdering at ordningen i sin nuværende form fungerer til gavn for både "Bedster" og institutioner.

Økonomi

ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Pkt. 87 Læring og udvikling fra arbejdet med effektstyring

Resume

Frederiksberg Kommune arbejder med en effektfokuseret tilgang til kerneopgaven, hvor effekten for borgeren er i centrum. Med denne sag følger en orientering om den læring og udvikling, der gennem de seneste år er oplevet på dagtilbudsområdet, hvor effektstyringsarbejdet fokuserer på livsduelighed og skoleparathed.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at sagen om arbejdet med effektstyring på dagtilbudsområdet tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Frederiksberg Kommune arbejder med en effektfokuseret tilgang til kerneopgaven, hvor effekten for borgeren er i centrum. Med denne sag følger en orientering om den læring og udvikling, der gennem de seneste år er oplevet på dagtilbudsområdet i relation til arbejdet med effekt for børnene.

Politisk besluttede pejlemærker

På dagtilbudsområdet arbejder alle kommunale og selvejende dagtilbud ud fra de politisk besluttede strategiske pejlemærker om livsduelighed og skoleparathed. Disse pejlemærker blev vedtaget i 2012, og de er omsat i fem konkrete, mellemlange mål, som er ens for alle dagtilbud. De konkrete mål er formuleret ud fra evidens på området. De mellemlange mål fungerer som udtryk for, hvordan livsduelighed og skoleparathed opnås. De mål vi arbejder med på Frederiksberg er ikke de eneste mål, der vil kunne bidrage til opbygningen af livskompetencer og skoleparathed, men de er alle centrale for børnenes kompetenceopbygning. Da målene i sin tid blev formuleret, var det et ønske fra ledernes side, at der blev skabt et fællesskab omkring arbejdet med effektmål, som også inkluderer, at alle arbejder med de samme mål.

Målene er følgende:

- Børnene kan rumme andre børn.
- Børnene kan udsætte egne behov og ønsker.
- Børnene kan give udtryk for egne følelser.
- Børnene kan udvise nysgerrighed og har lyst til at lære nyt.
- 95 % af børnene kan koncentrere sig i en ubrudt periode på 15 minutter om en ikke selvvalgt aktivitet.

Arbejdet med effektlogikken på dagtilbudsområdet er omsat i fokusaftaler mellem forvaltning og den enkelte dagtilbudsleder. De første fokusaftaler blev indgået i 2012, og reviderede

aftaler vil blive indgået i 2017. I fokusaftalerne er det beskrevet, hvordan dagtilbuddet konkret arbejder med effektlogikken i netop deres dagtilbud.

Ud fra de politisk besluttede pejlemærker og de fælles mellemlange mål fastsætter det pædagogiske personale kortsigtede mål for arbejdet med børnegruppen, ligesom det pædagogiske personale planlægger aktiviteter, der kan medvirke til at opnå den ønskede effekt. Undervejs i arbejdet med den planlagte indsats dokumenterer det pædagogiske personale udviklingen i effekten for børnene. Dette sker med udgangspunkt i et eller flere tegn, som det pædagogiske personale på forhånd har besluttet sig for at følge og være opmærksomme på for at afgøre, om den pædagogiske indsats har den ønskede effekt for børnene. Den samlede proces beskrives visuelt i en forandringsteori, hvor dagtilbudsledere og pædagogisk personale overskueliggør sammenhængen fra mål, til aktivitet og videre til tegn på udvikling og nødvendige materialer og ressourcer for at gennemføre indsatsen.

Fra 2012 og frem til i dag er der skabt viden og udvikling i tilgangen til det pædagogiske arbejde med effektlogikken. Denne viden er fremkommet i to spor; dels i det direkte arbejde med at udvikle effektlogikken i det pædagogiske arbejde, og dels ved at effektlogikken er indarbejdet i nye udviklingsinitiativer på området. Nedenfor følger en beskrivelse af den viden og udvikling, der er opnået.

Resultater og læring i det pædagogiske arbejde

At arbejde med mål og effekt har for de fleste dagtilbud været en ny tilgang til det pædagogiske arbejde. Det har derfor været en betydelig ændring for de fleste dagtilbud at indarbejde den tankegang, der ligger til grund i effektlogikken - nemlig at målet eller effekten skal fastsættes før den pædagogiske aktivitet, og at enhver ønskelig effekt skal være en effekt for børnene og deres udvikling. Samtidig fordrer arbejdet med effekt for børnene, at det pædagogiske personale dokumenterer tegn på udvikling. Denne dokumentation er af en anden type, end den dokumentation det pædagogiske personale tidligere har fokuseret på, som i højere grad har været dokumentation af de pædagogiske aktiviteter for forældrene. Dokumentationen er vigtig i det pædagogiske arbejde, for hvis den pædagogiske indsats ikke virker - altså ikke skaber effekt for børnene - så skal den ændres, og hvis vi skal styrke den pædagogisk faglige kompetence, så forudsætter det, at der kan redegøres for, hvad der rent faktisk har været arbejdet med.

Det er udfordrende at udvide perspektivet på eget arbejde og effektlogikken er således også en proces, hvori der indgår en stor oversættelsesopgave dels for forvaltningen og dels for dagtilbudslederne. Af samme årsag har der i de første år af arbejdet med effektstyring været

fokus på forståelse, oversættelse og meningsskabende aktiviteter, hvor essensen og intentionen i effektlogikken har været i fokus.

De fem mål, som er beskrevet ovenfor, søges opnået ud fra flere forskellige aktiviteter, som dagtilbuddet selv vælger. En gang årligt gennemfører det pædagogiske personale i alle kommunale og selvejende dagtilbud dog de samme aktiviteter med de skolebørn, der samme år skal starte i skole. Aktiviteterne er pædagogisk udfordrende lege som bingo, stopdans og et dilemmaspil om følelser. Disse specifikke øvelser gennemføres kun den ene gang om året - så der er ikke mulighed for at "træne", og børnene kender således ikke aktiviteterne på forhånd.

Figuren nedenfor illustrerer, hvilke kompetencer de tre aktiviteter bidrager med viden om.

BINGO	STOPDANS	DILEMMASPIL
Koncentration	Koncentration	
Nysgerrighed	Nysgerrighed	
	Udsætte egne behov	Udsætte egne behov
	Rumme andre børn	Rumme andre børn
		Give udtryk for egne følelser

Det pædagogiske personale registrerer undervejs i aktiviteterne, hvordan børnegruppen agerer i forhold til de indlagte øvelser. Inden aktiviteterne gennemfører det pædagogiske personale ydermere en forhåndsregistrering af, hvordan de forventer børnegruppen klarer sig. Formålet med denne forhåndsregistrering er at skabe læring om egen praksis ved efterfølgende at drøfte, hvorfor resultaterne afviger eller ikke afviger fra børnegruppens faktiske ageren. Dagtilbudslederne har adgang til resultaterne for eget dagtilbud via en digital platform, og et gennemsnitligt resultat for hele Frederiksberg Kommune bliver præsenteret på et ledermøde.

Formålet med de årlige målinger er at give en indikation af børnenes udvikling og kompetencer, inden de skal videre i skolesystemet. Det er også et formål, at resultaterne af målingerne i hvert enkelt dagtilbud gøres til genstand for en faglig drøftelse blandt personalet om eventuelle behov for at justere i det pædagogiske arbejde. Den læring skal omsættes til handling med - forhåbentlig - bedre effekt for børnene.

Når opgørelserne over de årlige målinger for årene 2013-2017 sammenlignes kan følgende fremhæves:

- Niveaueet for kompetencerne koncentration og nysgerrighed ligger stabilt med minimale udsving mellem de fem år, aktiviteterne er registreret. Gennemsnitligt over årene viser omkring 83% af børnene kompetencen koncentration i aktiviteterne, mens omkring 87% af børnene viser kompetencen nysgerrighed i aktiviteterne.
- For kompetencen, der sætter børnene i stand til at give udtryk for egne følelser, er der lidt mere forskellighed mellem de årlige målinger sammenlignet med koncentration og nysgerrighed, dog er forskelligheden mellem årene blevet mindre frem til 2017. Omkring 81% af børnene viser denne kompetence i aktiviteterne i gennemsnit over årene. Den laveste andel børn, der viser kompetencen, blev målt i 2013, hvor 77% af børnene viste kompetencen i aktiviteterne.
- For de to kompetencer, udsætte egne behov og rumme andre børn, er der større forskellighed mellem årene. I gennemsnit over årene viser omkring 79% af børnene kompetencen om at udsætte egne behov og ønsker, men andelen af børn, der viser denne kompetence spænder i intervallet 72% til 86%. Tilsvarende viser 84% af børnene kompetencen om at rumme andre børn i gennemsnit over årene, hvilket spænder fra 75% til 87%. Fælles for de to kompetencer er det, at den laveste andel børn, der viser kompetencen, blev målt i 2013, hvorefter der er sket en stigning i andel børn, der viser kompetencerne frem mod 2017

Uagtet, at målingerne viser, at der er en meget høj andel af børnene, der ved overgangen til skole besidder centrale kompetencer, som gør dem i stand til at indgå i sociale relationer og med koncentration og nysgerrighed er klar til at starte i skole, er det ikke tilstrækkeligt for dagtilbuddene. De er interesserede i at udforske, hvordan det pædagogiske arbejde kan justeres og forbedres, og i det arbejde er målingerne en indikation - ikke et slutfacet.

Arbejdet med effektlogikken har ikke kun virkning for børnene. En række læringspointer og udviklingspotentialer for det pædagogiske personale kan også fremhæves. Den fælles tilgang til kerneopgaven har skabt en række fælles drøftelser af begreber, mål og pædagogiske aktiviteter. Disse drøftelser har skabt et fælles sprog, en fælles retning og et fokus på en fælles faglighed. Samtidig har de årlige aktiviteter med de kommende skolebørn bidraget til pædagogisk refleksion over egen pædagogisk praksis og sammenhængen mellem egen forhåndsvurdering af børnene og børnenes faktiske ageren i aktiviteterne.

Sammenfatningen af resultaterne af målingerne dækker naturligvis over en variation mellem dagtilbuddene. Men netop fordi målet er at skabe læring, er det hver enkelt dagtilbud, der tilrettelægger sin proces med arbejdet med effektmålene ud fra den pædagogik, der

kendetegner dagtilbuddet, og det konkrete resultat man har fået af målingen. Sammenfattende er det forvaltningens vurdering, at arbejdet med effektlogikken bidrager til at skærpe fokus på barnet i det pædagogiske arbejde, og fra de efterhånden mange tilbagemeldinger der er modtaget fra såvel personale som ledere, er det oplevelsen, at det, selvom det også opleves som svært at arbejde ud fra en effektlogik, er med til at højne den pædagogiske kvalitet.

Effektlogikken i udviklingsinitiativer

Der er igangsat flere udviklingsinitiativer på dagtilbudsområdet de seneste år. Fælles for alle nye tiltag er, at de indeholder elementer fra effektlogikken. På den måde bliver der skabt en rød tråd i den pædagogiske praksis.

Arbejdet med at udvikle den inkluderende praksis på dagtilbudsområdet tager udgangspunkt i seks pejlemærker, som er beskrevet yderligere i tilhørende forandringsteorier. På denne måde er effektlogikken, hvor fokus er på virkningen af det pædagogiske arbejde, indarbejdet i arbejdet med at skabe inkluderende læringsmiljøer og betydende fællesskaber for alle børn. Også den igangværende mønsterbryderindsats på dagtilbudsområdet har et særskilt fokus på at integrere effektlogikken i forberedelse, udførelse og evaluering af indsatsen.

Fælles for disse indsatser er, at de med integrationen af effektlogikken medvirker til at skabe "hands on" erfaring for pædagogerne, så de i meget høj grad får anvendt begreberne og processen i praksis.

Sammenhæng til national udvikling

Frederiksberg Kommunes fokus på effekt for børnene sker i en tæt sammenhæng til den nationale udvikling på dagtilbudsområdet. Senest har regeringen i deres aftale om "Stærke dagtilbud - alle børn skal med i fællesskabet" fokus på at øge vidensbaseringen af den pædagogiske praksis samt fokus på kompetenceudvikling i relation til den reviderede pædagogiske læreplan, som også - forventeligt - kommer til at indeholde et udvidet fokus på dokumentation og evaluering.

Udover regeringens aftale har også KL i deres publikation "Godt på vej - dagtilbuddets betydning" fra januar 2017 fokus på, at dagtilbud skal arbejde systematisk med mål og evaluering samt indsamle viden om og skabe læringsmiljøer, der fremmer alle børns progression. Også Formandskabet for Rådet for Børns Læring pointerer vigtigheden af

strategisk retning og tydelig opfølgning i deres publikation "Ny dagsorden for Danmarks dagtilbud - sådan styrker vi kvaliteten for de 0-6-årige" fra oktober 2016, hvor anbefalingen er fire overordnede mål, som skal være retningsgivende for et kvalitetsløft i de danske dagtilbud.

Med baggrund i disse seneste publikationer om retningen for den nationale dagsorden på dagtilbudsområdet, er det tydeligt, at Frederiksberg Kommunes systematisk arbejde med fokus på virkningen for børnene også er indarbejdet i de nationale udspil til en styrkelse af dagtilbuddene.

Fortsat udvikling

Overordnet er der altså tale om første og anden bølge i arbejdet med effektlogikken, hvor første bølge handlede om forståelse, meningsskabelse og oversættelse, mens anden bølge handlede om at medtænke effektlogikken i nye tiltag i dagtilbuddene. Det næste mål er derfor at bevæge dagtilbudsområdet i Frederiksberg Kommune mod en tredje bølge af effektskabende pædagogik. Denne tredje bølge skal bygge ovenpå de første to bølger, men arbejde mod en større og større integration af effektlogikken over hele dagen i dagtilbuddet, således at effektlogikken ikke udelukkende knytter sig til de planlagte pædagogiske aktiviteter.

Første initiativ i denne tredje bølge er et udvidet fokus på de fem mellemlange effektmål. I perioden fra 2017 til 2020 vil hvert halvår have fokus på ét af de mellemlange mål. Forvaltningen vil facilitere hele processen, og for hvert halvår er et ledernetværk for dagtilbudsledere involveret i at komme bredt rundt om begrebet, viden på området, erfaringer fra praksis og andet, der kan være relevant at videndele om. Formålet er at blive skarpere på hvert enkelt mål - specifikt med fokus på, hvordan vi pædagogisk kan arbejde med målene i praksis med ønsket om størst effekt for børnene.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

- [DEL](#)
- [UDSKRIV](#)
- [ABONNÉR](#)

Footer DA

Genveje

- [Kommunen](#)
- [Presserum](#)
- [Læs højt](#)
- [Ledige stillinger](#)
- [In English](#)

Frederiksberg Kommune

Frederiksberg Rådhus
Smallegade 1
2000 Frederiksberg

[Til kontaktsiden](#) CVR 11259979

Borgerservice

Kontakt

Frederiksberg Rådhus 1. sal
Smallegade 1
2000 Frederiksberg

[Send sikker Digital Post til Borgerservice for borgere](#)

[Send sikker Digital Post til Borgerservice for virksomheder](#)

Telefonisk henvendelse

Mandag – torsdag kl. 8–16
Fredag kl. 9–13

Personlig henvendelse

Mandag og torsdag kl. 9–17
Tirsdag, onsdag og fredag kl. 9–13
Lørdag, søn- og helligdage lukket

Telefon: 38 21 21 21

Feedback
Feedback